

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCAVE DHE EKONOMISË
Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve

SKELETKURRIKULI

Për Profilin Mësimor

KOPSHTARI

Niveli II

(Në drejtimin mësimor BUJQËSI)

Kodi: H6-II-18

Miratoi:

MINISTRI

Tiranë, 2018

Përmbajtja:

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin “Kopshtari”, niveli II, të drejtimit mësimor “Bujqësi”.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profilin “Kopshtari”, niveli II.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në profilin “Kopshtari”, niveli II
2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin “Kopshtari”, niveli II
3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin “Kopshtari”, niveli II
4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit në në profilin “Kopshtari”, niveli II.

III. Plani mësimor për profilin “Kopshtari”, niveli II.

IV. Udhëzime për planin mësimor

V. Udhëzime për procesin mësimor.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit në profilin “Kopshtari”, niveli II,

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar.

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar.

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin “Kopshtari”, niveli II, të drejtimit “Bujqësi”.

Qëllimi kryesor i arsimit profesional në profilin “Kopshtari” niveli II, të drejtimit “Bujqësi”, është *“zhvillimi i personalitetit të nxënësve për të jetuar në përshtatje me botën që i rrethon dhe përgatitja e tyre për t’u punësuar në veprimtaritë profesionale që lidhen drejtpërdrejt me kopshtarinë”*. Për të realizuar këtë, shkolla profesionale u krijon nxënësve:

- mundësi të përshtatshme për të nxënë, pavarësisht nga gjinia, raca, besimi dhe aftësitë;
- mundësi për të gjithë, për të zhvilluar kompetencat profesionale, të bazuara në njohuritë, shprehitë, qëndrimet dhe vlerat, të mjaftueshme për të lehtësuar punësimin dhe përparimin drejt arsimit e formimit profesional të mëtejshëm;
- mbështetje për t’u njohur me rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe për t’i zbatuar ato me rreptësi;
- mbështetje për t’u njohur me teknologjitë e proceset teknologjike bashkëkohore e të perspektivës, që lidhen me kualifikimin profesional përkatës;
- mbështetje për të zhvilluar ndjenjën e disiplinës, kuriozitetin intelektual dhe profesional, aftësitë sipërmarrëse, si dhe vlerat morale;
- mbështetje për t’u zhvilluar psikologjikisht dhe fizikisht, për të përballuar vështirësitë që do të ndeshin gjatë veprimtarive të ardhshme profesionale;
- mbështetje për të zhvilluar frymën e tolerancës dhe të mirëbesimit nëpërmjet përvojës së punës.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profili “Kopshtari”, niveli II

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në profilin “Fermer”, niveli II

Në shkollat që ofrojnë arsimin profesional në profilin mësimor “Kopshtari” niveli II, kanë të drejtë të regjistrohen të gjithë të rinjtë që:

- kanë mbaruar arsimin profesional në drejtimin mësimor “Bujqësi”, niveli I;
- janë të aftë fizikisht dhe mendërisht të përballojnë kërkesat e këtij niveli të arsimit profesional.
- nëse kanë aftësi të kufizuara, shkolla krijon kushte dhe përshtat programin në përputhje me paaftësitë që shfaqin.

Në raste të veçanta kur kërkesat për të ndjekur këtë shkollim janë më të larta se kapacitetet reale të këtyre shkollave, atëherë, MFE përgatit udhëzime të veçanta me kritere të posaçme pranimi për këto shkolla.

2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësve në përfundim arsimit në profilin “Kopshtari”, niveli II

Në përfundim të arsimit profesional në profilin profesional “Kopshtari”, niveli II, nxënësi do të zotërojë këto kompetenca të përgjithshme kryesore:

- Të komunikojë në mënyrë korrekte me shkrim e me gojë për të shprehur mendimet e ndjenjat e tij dhe për të argumentuar opinionet për çështje të ndryshme.
- Të përdorë burime dhe teknika të ndryshme të mbledhjes dhe të shfrytëzimit të informacioneve të nevojshme për zhvillimin e tij personal dhe profesional.
- Të nxisë potencialin e tij të brendshëm në kërkim të vazhdueshëm për zgjidhje të reja më

efektive dhe më efçente.

- Të angazhohet fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme në kontekstin profesional, personal dhe shoqëror.
- Të respektojë rregullat dhe parimet e një bashkëjetese demokratike në kontekstin e integriteteve lokale, rajonale.
- Të manifestojë guxim dhe aftësi sipërmarrëse për të ardhmen e tij.
- Të tregojë vetëkontroll gjatë ushtrimit të veprimtarive të tij.
- Të organizojë drejt procesin e të nxënës të tij dhe të shfaqë gadishmërinë dhe vullnetin për të nxënë gjatë gjithë jetës.
- Të respektojë parimet e punës në grup dhe të bashkëpunojë aktivisht në arritjen e objektivave të pranuar.
- Të vlerësojë dhe vetvlerësojë nisur nga kritere të drejta si bazë për të përmirësuar dhe çuar më tej arritjet e tij.

3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin mësimor “Kopshtari”, niveli II.

Në përfundim të arsimit profesional në profilin profesional “Kopshtari”, niveli II, nxënësi do të jetë i aftë të zhvillojë më tej kompetencat profesionale të fituara në nivelin I, si dhe të ushtrojë kompetenca të tjera profesionale, si më poshtë:

- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me veprimtaritë profesionale të kopshtarisë.
- Të bëjë organizimin e vogël të punës në punimet e kopshtarisë.
- Të interpretojë, plotësojë dhe përgatisë dokumentacionin teknik të kopshtarit.
- Të kryejë punime të ngritjes së kopshtit.
- Të mbjellë në mënyrë estetike perimet në kopshtin familjar.
- Të sistemojë estetikisht kopshtet e hapura.
- Të kultivojë bimët aromatike në kopsht.
- Të përgatitë buqeta ne lule.
- Të përdorë dhe mirëmbajë veglat, pajisjet dhe materialet e punës të kopshtarisë.
- Të zbatojë standardet e profesionit gjatë kryerjes së punimeve dhe shërbimeve në kopshtari.
- Të zbatojë rregullat e sigurisë në punë e të mbrojtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punëve dhe shërbimeve në kopshtari.

III. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor “Kopshtari”, niveli II.

Përfundimi me sukses i arsimit profesional në profilin “Kopshtari”, niveli II, e pajis nxënësin me certifikatën e punonjësit të kualifikuar në këtë profil profesional. Ky arsimim i jep mundësi nxënësit t’i drejtohet tregut të punës për t’u punësuar në ndërmarrje publike ose biznese private të kopshtarisë, ferma të ndryshme të prodhimeve bujqësore, si dhe për t’u vetëpunësuar në veprimtari që lidhen me kopshtarinë. Mbas një përvoje pune dhe trajnimeve të mëtejshme, ai mund të krijojë një biznes të vogël në punimet dhe shërbimet që kryhen në fushën e kopshtarië dhe të punësojë të tjerë në të.

Me përfundimin e këtij niveli, nxënësi ka mundësi për vazhdimin e arsimimit në nivelin III (teknik/manaxherial) të arsimit profesional (njëvjeçar) në drejtimin/profilin përkatës, për të fituar diplomën e “Maturës shtetërore profesionale”, me mundësi për vazhdimin e studimeve universitare dhe pas të mesmes.

IV. Plani mësimor për arsimin profesional në profilin mësimor “Kopshtari”, niveli II

Plani mësimor për profilin mësimor “Kopshtari”, niveli II			
Nr	Kodi	Lëndët dhe modulet mësimore	Orët javore/vjetore
			Klasa 12
A.		Lëndët e përgjithshme (Gjithsej)	8/9 (272/306)
1		Gjuhë shqipe	1
2		Letërsi	1
3		Gjuhë e huaj e parë	2
4		Gjuhë e huaj e dytë (me zgjedhje të lirë)	(1)
5		Matematikë	2
6		TIK	1
7		Edukim fizik, sporte, shëndet	1
B.		Lëndët profesionale (Gjithsej)	7 (238)
1	L-17-157-10	Bazat e sipërmarrjes	2
2	L-14-188-10	Toka dhe përdorimi i saj	1
3	L-14-322-12	Bazat e kopshtarisë	2
4	L-14-323-12	Bimët dekorative dhe aromatike	2
C.		Module të detyruar të praktikës profesionale (Gjithsej)	12 (408)
1	M-14-907-12	Punime për ngritjen e kopshtit	85
2	M-14-908-12	Mbjellja estetike e perimeve në kopshtin familjar	85
3	M-14-521-12	Sistemimi estetik i kopshteve të hapura	102
4	M-14-909-12	Kultivimi i bimëve aromatike në kopsht	85
5	M-14-910-12	Përgatitja e buqetave me lule	51
D.		Modulet e praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar (Gjithsej)	3 (102)
1	M-14-911-12	Mirëmbajtja e kopshteve dhe e hapësirave të gjelbra	51
2	M-14-912-12	Tharja e luleve dhe gjetheve të bimëve dekorative	51
3	M-14-913-12	Përdorimi i objekteve rrethore për mbjelljen e bimëve dekorative.	51
		Gjithsej A+B+C+D	30/31 (1020/ 1054)

IV. Udhëzime për planin mësimor

Në klasën 12, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (34 javë mësimore + 2 javë provime)

Një javë mësimore ka jo më shumë se 32 orë mësimore (teorike dhe praktike).

Një orë mësimore zgjat 45 minuta.

Kurrikuli i arsimit profesional në profilin “Kopshtari”, niveli II, përbëhet nga 4 grupe

elementesh kurrikulare:

- Lëndët e kulturës së përgjithshme, të përbashkëta për profilet e ndryshme të këtij niveli (programet e detajuara të tyre jepen në një dokument të veçantë të MASR).
- Lëndët e kulturës profesionale (programet e përgjithëshme janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale të detyruara (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale me zgjedhje të detyruar (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).

Rekomandohet që modulet e praktikës profesionale të realizohen në ndarje ditore 3 orëshe ose 6 orëshe.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

Mësuesit e lëndëve teorike profesionale dhe instruktorët e moduleve të praktikave profesionale duhet të përzgjedhin dhe përdorin forma dhe metoda mësimdhënieje të tilla që të nxisin maksimalisht të nxënit aktiv të nxënësve dhe të çojnë në krijimin e ta, të kompetencave të punës, të plota dhe të qëndrueshme.

E rëndësishme është që *planifikimi i mësimdhënies* të bazohet në një proces analize fillestare, i cili të marrë parasysh faktorë të tillë të rëndësishëm si, niveli i hyrjes së nxënësve, përmbajtja e hollësishme e lëndëve profesionale dhe e moduleve të praktikave profesionale të parashikuara dhe shkalla e integritit të tyre, objektivat konkretë që do të arrihen, mundësitë reale që ka shkolla për realizimin e veprimtarive mësimore etj. Për këtë planifikim duhet një bashkëpunim i ngushtë i të gjithë personelit mësimdhënës dhe drejtues të shkollës.

Elementi kyç për arritjen e suksesit në një proces të nxëni, është *motivimi i nxënësve*. Njohja e vazhdueshme e nxënësve me shkallën e përmbushjes së objektivave nga ana e tyre përbën një mekanizëm të fuqishëm motivimi, i cili duhet të shihet me përparësi nga mësuesit.

Një element tjetër që ndihmon suksesin është *integrimi i teorisë me praktikën* e profesionit. Parimi i “të nxënit duke bërë” duhet të gjejë vendin e duhur në procesin e të mësuarit në shkollat profesionale të profilit mësimor “Kopshtari”, niveli II.

Mësuesit dhe instruktorët duhet të përdorin metoda të tilla të të mësuarit që zhvillojnë jo vetëm njohuritë teorike, shkathtësitë dhe shprehitë praktike të nxënësve, por edhe qëndrimet e tyre ndaj jetës, punës dhe shoqërisë në përgjithësi. *Puna në grup* dhe *Puna me projekte* janë dy nga format bazë të organizimit të mësimit (teorik ose praktik) për të zhvilluar *kompetencat kyçe*, të nevojshme për zgjidhjen e problemeve që kanë të bëjnë me veprimtarinë profesionale në veçanti dhe jetën e profesionistit të ardhshëm, në përgjithësi.

Një parim tjetër që duhet respektuar nga mësuesit dhe instruktorët është fakti që *të nxënit nuk ndodh vetëm në mjediset e shkollës, por edhe jashtë tyre*. Dhënia e detyrave dhe puna kërkimore e pavarur e nxënësve ka një ndikim të dukshëm në formimin e tyre si profesionistë të ardhshëm të profilin profesional “Kopshtari”.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

Vlerësimi vjetor i nxënësve në lëndët teorike profesionale dhe modulet e praktikave profesionale bëhet nga vetë mësuesit dhe instruktorët përkatës, me metoda dhe instrumente vlerësimi të përgatitura ose përzgjedhura nga vetë ata. Vlerësimi i nxënësve të bëhet me nota (4-10) si për lëndët teorike, ashtu edhe për modulet praktike, si gjatë vitit, ashtu edhe në provimet përfundimtare.

Në përfundim të klasës së 12-të, nxënësi i arsimuar në profilin mësimor “Kopshtari”, niveli

II, i nënshtrohet provimeve të mëposhtme:

- a) Provimi i teorisë profesionale të integruar;
- b) Provimi i praktikës profesionale të integruar;

Në këto provime ata vlerësohen për shkallën e përvetësimit të kompetencave profesionale (njohurive, shprehive, vlerave dhe qëndrimeve), të nevojshme për të punuar në veprimtari të ndryshme profesionale që operojnë në fushën e ndërtimit, dhe u jepet certifikata në të cilën evidentohen notat përfundimtare të lëndëve teorike profesionale, të moduleve të praktikës profesionale, të lëndëve të përgjithshme, si dhe rezultatet e dy provimeve përfundimtare të nivelit II.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor “Kopshtari”, niveli II

Me përfundimin e suksesshëm të arsimit profesional në profilin mësimor “Kopshtari”, niveli II, shkolla profesionale e pajis nxënësin me Dëftesën e përfundimit të këtij niveli si dhe me Certifikatën e aftësimit profesional, të cilat njihen në territorin e Republikës së Shqipërisë. Sipas modelit të miratuar nga MFE, këto dëshmi përmbajnë:

- a) Të dhënat për nxënësin, shkollën, vitin e përfundimit, kualifikimin e fituar, etj.
- b) Të dhëna për rezultatet e arritura nga nxënësi:
 - rezultatet në lëndët e përgjithshme, lëndët profesionale dhe modulet profesionale,
 - rezultatet e dy provimeve përfundimtare të Nivelit II.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

1. Lënda “Bazat e sipërmarrjes” (L-17-157-10). Kl. 12 – 68 orë

- **Synimet e lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl. 12.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.12, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë sipërmarrjen me të gjithë elementët kryesorë të saj
- Të shpjegojnë lidhjen midis sipërmarrjes dhe veprimtarisë njerëzore
- Të shpjegojnë ndikimin e sipërmarrjes në biznes
- Të shpjegojnë funksionet themelore të organizimit të punës në biznes
- Të përshkruajnë veçoritë e tregut dhe veprimtaritë që kryhen në të
- Të përshkruajnë llojet e konsumatorëve, kërkesat specifike për mallra/sherbime dhe reagimet e tyre ndaj sinjaleve të marketingut të një sipërmarrjeje
- Të shpjegojnë kuptimin e institucioneve financiare dhe rolin e tyre në biznes
- Të shpjegojnë kuptimin e bankave dhe shërbimet e tyre
- Të shpjegojnë kuptimin, rëndësinë, mjetet dhe strategjitë e marketingut
- Të listojnë katër *P*-të e marketingut
- Të përshkruajnë konceptet bazë të legjislacionit dhe etikës së biznesit.
- Të shpjegojnë rëndësinë e legjislacionit të punës dhe elementet përbërës të tij.
- Të kryejnë llogaritje të thjeshta ekonomike të një aktiviteti sipërmarrës
- Të shpjegojnë rëndësinë, nevojën dhe aspektet kryesore të përdorimit të Teknologjisë së Informimit dhe Komunikimit (TIK) për krijimin e kontakteve në biznes.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.12 - 68 orë**

Tema 1	Njohuri të përgjithshme mbi sipërmarrjen	3 orë
Tema 2	Sipërmarrja dhe aktiviteti njerëzor	4 orë
Tema 3	Sipërmarrja dhe biznesi	8 orë
Tema 4	Organizimi i punës në biznes	9 orë
Tema 5	Tregu dhe sjellja konsumatore	6 orë
Tema 6	Institucionet financiare	7 orë
Tema 7	Njohuri për Marketingun	5 orë
Tema 8	Legjislacioni dhe etika e biznesit	5 orë
Tema 9	Legjislacioni i punës	7 orë
Tema 10	Llogaritje të thjeshta ekonomike	10 orë
Tema 11	Aspekte të TIK-ut në biznes	4 orë

2. Lënda “Toka dhe përdorimi i saj”, (L-14-188-10). Kl. 12 – 34 orë

- **Synimet e lëndës “Toka dhe përdorimi i saj”, kl. 12.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Toka dhe përdorimi i saj”, kl.12, nxënësit duhet:

- Të përkufizojnë tokën bujqësore.
- Të argumentojnë ndikimin e alterimit fizik, kimik dhe biologjik të shkëmbinjve të tokës.
- Të përshkruajnë ndikimin e faktorëve pa jetë, me jetë dhe të njeriut në formimin e tokës bujqësore .

- Të analizojnë profilin e tokës dhe përbërjen mekanike të saj.
- Të krahasojnë cilësitë e tokave me përbërje të ndryshme mekanike.
- Të përshkruajnë lëndën organike në tokë, burimet dhe përbërësit e humusit në tokë.
- Të përcaktojnë masat agroteknike për përmirësimin e strukturës së tokës.
- Të përshkruajnë koloidet e tokës, aftësinë thithëse të koloideve dhe llojet e thithjes.
- Të përcaktojnë tokat me reaksione (ph) të ndryshme dhe për përmirësimin e ph së tokës.
- Të përshkruajnë aftësinë buferike të tokave.
- Të interpretojë veçoritë e përgjithshme të tokës, si dhe veçoritë fiziko-mekanike të saj.
- Të klasifikojnë tokat sipas kriterit empirik, agrogjeologjik dhe gjenetiko-agronomik.
- Të dallojnë tipet e ndryshme të tokave.
- Të përshkruajnë hapat teknologjikë të plugimit të tokës.
- Të përshkruajnë hapat teknologjikë të punimeve sipërfaqësore (diskim, frezim, lesim, rulim dhe kultivim) të tokës.
- Të përshkruajnë hapat teknologjike të punimit të tokës sipas relievit dhe tipit të tokës.
- Të përshkruajnë hapat teknologjike të punimit të tokës sipas kulturave të vjeshtës dhe të pranverës.
- Të argumentojnë rolin e makro dhe mikroelementeve në jetën e bimës.
- Të shpjegojnë marrjen e lëndëve nga rrënjët e bimëve.
- Të krahasojnë llojet e plehrave kimike (azotike, fosforike dhe potasike) dhe ndikimin e tyre në pjellorinë e tokës.
- Të shpjegojnë përdorimin e plehrave komplekse dhe përparësitë e plehërimit të lëngshëm.
- Të dallojnë llojet e plehrave organike dhe ndikimin e tyre në përmirësimin e cilësive fiziko-kimike të tokës.
- Të përshkruajnë plehërimin e gjelbër sipas llojit të bimësisë që përdoret.
- Të përshkruajnë plehërat bakteriale.
- Të përshkruajnë mënyrat e ujitjes (sipërfaqësore, shihedhje dhe me pika) dhe hapat teknologjikë të realizimit të tyre.
- Të përshkruajë anët pozitive të fertigimit (ujitje +plehërim)
- Të përshkruajnë skemat e rrjetit të kanaleve kulluese (K₁K, K₂K, K₃K).
- Të përshkruajnë llojet e drenave dhe vendosjen e tyre.
- Të përshkruajnë hapat teknologjikë të sistemimit sipërfaqësor të tokave në formën kurriz dhe rrafsh.
- Të përshkruajnë hapat teknologjikë të sistemimit të tokave të pjerrëta me mënyra të ndryshme.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Toka dhe përdorimi i saj”, kl 12 - 34 orë**

Tema 1	Njohuri për tokën bujqësore	2 orë
Tema 2	Njohuri për morfologjinë e tokave	3 orë
Tema 3	Koloidet e tokës	1 orë
Tema 4	Reaksioni i tokave dhe teknologjia e përmirësimit të tij	2 orë
Tema 5	Veçoritë fizike kryesore të tokave	2 orë
Tema 6	Klasifikimi i tokave	3 orë
Tema 7	Teknologjia e punimit të tokës	4 orë
Tema 8	Teknologjia e plehërimit të tokës	4 orë
Tema 9	Teknologjia e ujitjes së tokës	4 orë

Tema 10	Teknologjia e kullimit të tokës	5 orë
Tema 11	Teknologjia e sistemimit të tokës	4 orë

3. Lënda “Bazat e kopshtarisë” (L-14-322-12). Kl. 12 – 68 orë

- **Synimet e lëndës “Bazat e kopshtarisë”, kl. 12.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e kopshtarisë”, kl.12, nxënësit duhet:

- të përshkruajnë kuptimin, rëndësinë dhe vlerat ekonomiko-shoqërore të kopshteve.
- të përshkruajnë llojin, ndërtimin dhe përdorimet e veglave, pajisjeve dhe mjeteve të kopshtarisë.
- të klasifikojnë kopshtet sipas madhësisë, përdorimit, llojit të kulturës kopshtare etj.
- të vlerësojnë elementet e përshtatshmërisë së tokës për ndërtimin e kopshteve në mjedise të hapura dhe të mjediseve të mbrojtura (serra, shtretër etj.).
- të rendisin e përshkruajnë të gjitha proceset e përgatitjes së tokës për kultivimin e kulturave kopshtare.
- të për zgjedhin llojet e kulturave kopshtare që do të mbillen sipas kushteve klimatiko-tokësore dhe leverdisë ekonomike.
- të përshkruajnë cilësitë fiziko-kimike të farave që do të mbillen në kopsht.
- të hartojnë skemën e qarkullimit të kulturave kopshtare në varësi të ruajtjes së pjellorisë së tokës.
- të përshkruajnë sëmundjet, dëmin bujqësor e ekonomik, si dhe masat e luftimit të tyre.
- të përshkruajnë dëmtuesit, dëmin bujqësor e ekonomik, si dhe masat e luftimit të tyre.
- të përshkruajnë barishtet e këqija, dëmin bujqësor e ekonomik, si dhe masat e luftimit të tyre.
- të përshkruajnë funksionin dhe kriteret ekonomiko-sociale mbi të cilat krijohet një kopsht familjar.
- të përcaktojnë bimët që do të mbillen në kopshtin familjar si perime, pemë frutore dhe bimëve dekorative.
- të kryejnë llogaritje të thjeshta të shpenzimeve që bëhen për krijimin dhe përdorimin e kopshtit familjar.
- të përshkruajnë njohuritë bazë të teknikës kopshtare dhe mundësitë e mekanizimit të proceseve të punës në kopshtari.
- të planifikojnë shpërndarja funksionale e çdo mjesidi të shtëpisë.
- të analizojnë gjendjen e ekonomisë familjare.
- të zgjidhen pajisjet për çdo mjedis të shtëpisë sipas përdorimit dhe preferencave në funksion të përmirësimit të cilësisë së jetesës në familje.
- të planifikojnë punimet ditore dhe periodike të rregullimit në ekonominë familjare.
- të bëjnë organizimin e punëve në ekonominë familjare sipas numrit, gjinisë, moshës dhe gjendjes shëndetësore të pjestarëve të familjes.
- të përshkruajnë kushtet higjieno-sanitare në ekonominë familjare.
- të përshkruajnë nevojat ushqimore të anëtarëve të familjes sipas grupmoshave, si dhe mundësitë e plotësimit të tyre me prodhimet e kopshtit të tyre familjar.
- të përshkruajnë burimet e të ardhurave familjare.
- të planifikojnë shpenzimet që do të bëhen për prodhimet në kopsht, si dhe për plotësimin e nevojave të ndryshme familjare.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e kopshtarisë”, kl 12 - 68 orë**

Tema 1	Rëndësia dhe vlerat ekonomiko – shoqërore të kopshteve	2 orë
Tema 2	Veprat, pajisjet dhe mjetet e kopshtarisë	2 orë
Tema 3	Klasifikimi dhe madhësia e kopshteve	2 orë
Tema 4	Ndikimi i faktorëve klimatik në kulturat kopshtare	4 orë
Tema 5	Përshtatshmëria e tokës për ndërtimin e kopshtit	6 orë
Tema 6	Përgatitja e tokës për kultivimin e kulturave kopshtare	6 orë
Tema 7	Përzgjedhja e kulturave kopshtare dhe cilësitë fiziko-kimike të farës	6 orë
Tema 8	Qarkullimi i kulturave kopshtare	2 orë
Tema 9	Mbrojtja e kulturave kopshtare	8 orë
Tema 10	Krijimi dhe shfrytëzimi i kopshtit familjar	10 orë
Tema 11	Teknika kopshtare	8 orë
Tema 12	Organizimi dhe pajisjet e ekonomisë familjare	4 orë
Tema 13	Higjiena, ushqimet dhe shëndeti në ekonominë familjare	4 orë
Tema 14	Ekonomizimi i ekonomisë familjare	4 orë

4. Lënda “Bimët dekorative dhe aromatike” (L-14-323-12). Kl. 12 – 68 orë

• **Synimet e lëndës “Bimët dekorative dhe aromatike”, kl. 12.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bimët dekorative dhe aromatike”, klasa 12, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë rëndësinë, rolin dhe vlerat e bimëve zbukuruese në mjedis dhe jetën e njeriut.
- Të klasifikojnë e përshkruajnë bimët zbukuruese sipas jetëgjatësisë (një, dy dhe shumëvjeçare).
- Të klasifikojnë e përshkruajnë bimët zbukuruese sipas zonave klimatiko- tokësore .
- Të klasifikojnë e përshkruajnë bimët zbukuruese sipas mënyrës së shtimit (farë, fidanë, qepujka ose bulba, copa etj).
- Të klasifikojnë e përshkruajnë bimët zbukuruese sipas përdorimit (për buqeta, erëza, farmaceutikë, mjedise të mbyllura e të hapura etj).
- Të përshkruajnë përgatitjen e tokës , mbjelljen, shërbimet agroteknologjike të bimëve zbukuruese.
- Të përshkruajnë qëllimin e kultivimit dhe llojet kryesore të bimëve zbukuruese barishtore (një, dy dhe shumëvjeçare), karakteristikat dhe mënyrat e rritjes të tyre (bizeles erëmirë, begonjës, petunjës, salvies, kalendules, manushaqes, mëllagës, luledeles, lules mosmëharro lules gojëujku, shebojës, mëllagës së detit, lule këmbanës, bozhures, lule bores etj).
- Të përshkruajnë qëllimin e kultivimit dhe llojet kryesore të bimëve zbukuruese qepore, zhardhokore dhe rizomatore, karakteristikat dhe mënyrat e rritjes të tyre (narçiza, tulipani, zambaku, zymbyli, shpatorja, gladiola, lulepatatja, kala, etj).
- Të përshkruajnë qëllimin e kultivimit dhe llojet kryesore të bimëve zbukuruese shkurre, karakteristikat dhe mënyrat e rritjes të tyre (trandafilët etj).
- Të përshkruajnë qëllimin e kultivimit dhe llojet kryesore të pemëve zbukuruese gjethore (lisit, blirit, mëshhtëknës, ahut, panjas etj) e halore (bredhit, pishës, dëllinjës, etj), si dhe karakteristikat dhe mënyrat e rritjes të tyre.
- Të theksojnë vlerën ekonomike të prodhimit të bimëve zbukuruese.

- Të përshkruajnë bimët zbukuruese të destinuara për prerje (karafili, trandafili, gardenja etj).
- Të theksojnë kriteret e përzgjedhjes së bimëve dhe materialeve ndihmëse për kompozimin e buqetave, sipas qëllimit të përdorimit të tyre.
- Të përshkruajnë llojet, karakteristikat dhe mënyrat e rritjes së bimëve zbukuruese për ambiente të brendshme (fikus, kaktus, shqiponja, palma, difenbahia, çiklamini, gjethemisri etj).
- Të llogaritni koston e prodhimit të bimëve zbukuruese të destinuara për ambiente të brendshme.
- Të përshkruajnë rolin dhe elementët përbërës të hapësirave të gjelbra.
- Të zbatojnë projekte të thjeshta për krijimin e hapësirave të gjelbra sipas qëllimit të shrytëzimit të tyre.
- Të kombinojnë bimët zbukuruese me njëra-tjetrën në hapësira të gjelbra.
- Të përshkruajnë llojet, mënyrën e kultivimit të barit, si dhe kombinimin e tij me bimët e tjera zbukuruese për krijimin e hapësirave të gjelbra.
- Të përshkruajnë shërbimet që kryhen për mirëmbajtjen e hapësirave të gjelbra, si dhe masat mbrojtëse të shkurreve e pemëve ndaj sëmundjeve e dëmtuesve të tyre.
- Të përshkruajnë rëndësinë, vlerat ekonomike e shëndetësore të bimëve aromatike.
- Të përshkruajnë llojet kryesore më të përhapura dhe mënyrat e kultivimit të bimëve aromatike (sherebela, borziloku, rozmarina, lavanda, kamomili, trumza, trëndafili i egër, menta, valeriana etj) .

▪ **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bimët dekorative dhe aromatike” kl. 12 - 68 orë**

Tema 1	Rëndësia, roli dhe vlerat e bimëve zbukuruese	2 orë
Tema 2	Klasifikimi i bimëve zbukuruese	3 orë
Tema 3	Teknologjia e kultivimit të bimëve zbukuruese	5 orë
Tema 4	Bimët zbukuruese barishtore një, dy vjeçare	5 orë
Tema 5	Bimët zbukuruese qepore, zhardhokore dhe rizomatore	5 orë
Tema 6	Bimët zbukuruese shkurre. Trëndafili	5 orë
Tema 7	Pemët zbukuruese gjethore dhe halore	5 orë
Tema 8	Vleftshmëria ekonomike e prodhimit të bimëve zbukuruese	2 orë
Tema 9	Bimët zbukuruese të destinuara për prerje	5 orë
Tema 10	Zgjedhja e bimëve dhe materialeve ndihmëse për buqeta	5 orë
Tema 11	Bimët zbukuruese për ambiente të brendshme	4 orë
Tema 12	Hapësirat e gjelbra	4 orë
Tema 13	Projektimi i hapësirave të gjelbra	5 orë
Tema 14	Mënyrat e kombinimit të bimëve zbukuruese dhe barit	3 orë
Tema 15	Përkujdesja për hapësirat e gjelbra.	4 orë
Tema 16	Bimët kryesore aromatike	6 orë

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar

1. Moduli “Punime për ngritjen e kopshtit”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Kopshtari
Niveli: II
Klasa: 12

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	PUNIME PËR NGRITJEN E KOPSHTIT	M-14-907-12
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për zbatimin e teknikave të thjeshta të skicimit të kopshtit në letër, ngritjen reale të kopshtit, si dhe llogaritjen e shpenzimeve në ngritjen e tij.	
Kohëzgjatja e modulit	85 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të kualifikimit në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi përgatitet për ngritjen e kopshtit. Përmbajtja: <ul style="list-style-type: none">– Përzgjedhja e veglave, mjeteve e materialeve për ngritjen e kopshtit.– Përzgjedhja vendit për ngritjen e kopshtit.– Analizimi i faktorëve klimatik të zonës ku do të ngrihet kopshti.– Analiza e përbërjes mekanike e kimike e tokës.– Përcaktimi i madhësisë së kopshtit.– Përcaktimi i formës së mbajtjes së kopshtit.– Përcaktimi i llojit të kopshtit.– Përcaktimi i llojit të bimësisë për tu mbjellë në kopsht.– Përcaktimi i distancave të mbjelljes së bimëve. Instrumentet e vlerësimit: <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli Kriteret e vlerësimit: <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– Të përzgjedhë veglat, mjetet e materialet e nevojshme për ngritjen e kopshtit.– Të përzgjedhë vendin për ngritjen e kopshtit, sipas kushteve klimatiko-tokësore.– Të analizojë faktorëve klimatik të zonës ku do të ngrihet kopshti si temperatura, lagështira orientimi gjeografik etj.– Të analizojë rezultatet e analizës së përbërjes mekanike e kimike e tokës për ngritjen e kopshtit.	

- Të përcaktojnë madhësinë e kopshtit, sipas qëllimit të ngritjes së tij (familjar, park publik, etj.).
- Të përcaktojnë formën e mbajtjes së kopshtit (tradicionale, moderne).
- Përcaktimi i llojit të kopshtit (simetrik, asimetrik dhe formë e lirë, mono apo poli kulturë).
- Të përcaktojnë llojet e bimësisë për tu mbjellë në kopsht si: lule, perime, pemë frutore, bimë dekorative etj.
- Të përcaktojnë distancat e mbjelljes sipas veçorive të kulturave që përzgjidhen për tu mbjellë.

RM 2 Nxënësi krijon modele të thjeshta kopshtesh.

Përmbajtja:

- Përdorimi i mjeteve dhe materialeve të thjeshta për skicimin e kopshtit.
- Përcaktimi i shkallës së zvogëlimit dhe zmadhimit.
- Përcaktimi i llojit të kopshtit për modelim.
- Përgatitja e skicës së kopshtit.
- Skicimi i elementëve strukturorë të kopshtit.
- Ndarja e sipërfaqes në parcela të vogla.
- Përgatitja e planit të mbjelljes së bimëve.
- Përfundimi i modelit të kopshtit.
- Zgjedhja e modelit më optimal të kopshtit.
- Përdorimi i TIK-ut për modelimin e kopshtit
- Sigurimi dhe ruajtja e materialit mbjellës deri në mbjellje

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përdorë veglat dhe materialet e nevojshme për kryerjen e skicimit të kopshtit, sipas modelit të përcaktuar më parë.
- Të përcaktojnë shkallën e zvogëlimit dhe të zmadhimit sipas kahut të projektimit, p.sh., 1cm në skicë t'i përgjigjet 1m në terren etj.
- Të përcaktojnë llojit të kopshtit (simetrik, asimetrik dhe kompozim i lirë)
- Të përgatisë skicën e kopshtit, sipas parametrave të përcaktuar më parë për forma të ndryshme gjeometrike.
- Të skicojnë elementët strukturorë të kopshtit si: qendrën e kopshtit, rrugët, vendet çlodhëse, radhët e mbjelljeve, kombinimi i bimëve në mbjellje etj.
- Të parcelizojë sipërfaqen e kopshtit, në distanca që lejojnë kalimet midis tyre, në forma të ndryshme gjeometrike, të ngritura ose jo nga toka.
- Të përgatisë planin e mbjelljes për çdo parcelë të kopshtit:
 - Çfarë -lloji i bimës (perime, bimë dekorative, drufrutorë)
 - Ku – parcela dhe vendi i caktuar brenda në parcelë.

- Sa – numrin e bimëve brenda llojit (sa lloje druftorë apo perimesh apo lulesh a bimë të tjera dekorative).
- Si – mënyrat e mbjelljes me shpërndarje, me rreshta, me gropa etj.
- Kur – afatet kohore të përcaktuara të mbjelljes së tyre.
- Të shfrytëzojë software specifike kompjuterike për modelimin e kopshtit, sipas mundësive që ka shkolla.
- Të sigurojë materialin mbjellës të nevojshëm si fara, fidanë, copa, kalema, qepujka etj dhe ta ruajë atë në kushtet e caktuara për ruajtjen e tyre.

RM 3 Nxënësi kryen punime për ngritjen e kopshtit.

Përmbajtja:

- Piketimi i vendit për ngritjen e kopshtit.
- Pastrimi i vendit ku do të ngrihet kopshti.
- Përgatitja e vendit për mbjelljen e bimëve.
- Piketimi i rreshtave dhe i distancave brenda rreshtit.
- Marrje e materialit mbjellës dhe transporti i tyre në parcelë.
- Mbjellja e materialit mbjellës në parcela.
- Kryerja e përkujdesjeve menjëherë pas mbjelljes.
- Kryerja e shërbimeve agroteknike gjatë ciklit bimor.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punëve për ngritjen e kopshtit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të piketojë vendin për ngritjen e kopshtit sipas madhësisë dhe formës gjeometrike të dëshiruar.
- Të pastrojë vendin nga gurët, shkurret dhe mbetjet e tjera bimore.
- Të kryejë të gjitha punimet e nevojshme në parcela, për të krijuar një shtrat të përshtatshëm për mbjelljen e bimëve.
- Të piketojë rreshtat për mbjellje dhe distancat brenda rreshtit, sipas modelit.
- Të transportojë me shumë kujdes i materialit mbjellës si fara, fidanë, copa, kalaema, qepujka etj, në parcela.
- Të mbjellë materialin mbjellës sipas veçorive të secilit lloj bimësh duke respektuar planin e mbjelljes së tyre në modelin e krijuar.
- Të kryejë përkujdesjet e duhura menjëherë pas mbjelljes si: ujitje, kontrolli i zënies, zëvendësimi i bimëve, etj.
- Të kryejë shërbimet agroteknike gjatë ciklit bimor sipas qëllimit përfundimtar të kultivimit të tyre.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe e të mbrojtjes së mjedisit gjatë kryerjes punimeve për ngritjen e

kopshtit.

RM 4 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike të punimeve për ngritjen e kopshtit

- Kostot e punimeve për ngritjen e kopshtit, si dhe përbërësit e kostove.
- Preventivi i materialeve, kostoja për materialet.
- Kostoja e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.).
- Kosto të tjera (transport dhe makineri).
- Të ardhurat, fitimi, llogaritja e fitimit në një biznes të vogël të punimeve për ngritjen e kopshtit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje-përgjigje me gojë
- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jenë të aftë:

- të njehsojë kostot e piketimit, punimit të tokës dhe të shërbimeve që kryhen në kulturat e mbjella në kopsht, sipas llojit të tyre.
- të njehsojë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.
- të njehsojë koston e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- të njehsojë kostot e tjera (transport dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- të llogarisë të ardhurat dhe fitimin në një biznes të vogël për punime kopshtare.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul mund të trajtohet në oborrin e shkollës, në mjedisë apo hapësira të tjera publike, si çerdhe, kopshte, spitale, qendër industriale, sipas mundësive që ofron zona dhe rajoni ku ndodhet shkolla.
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të punëve përgatitore, krijimit të modeleve të thjeshta, punimeve të ngritjes së kopshtit, si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike që lidhen me to.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune të kryerjes së punëve përgatitore, krijimit të modeleve të thjeshta, punimeve të ngritjes së kopshtit, si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike që lidhen me to.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe materialeve që përdoren gjatë punimeve të ngritjes së kopshtit.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit gjatë punimeve të ngritjes së kopshtit.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të kryerjes së punimeve të ngritjes së kopshtit, si dhe llogaritjeve të thjeshta

ekonomike që lidhen me to.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Baza prodhuese e shkollës .
 - Mjete dhe instrumente piketimi si: zhallonë, metër shirit, tela piketimi ose spango, piketa, nivelë uji etj.
 - Modele të gatshme skicash të kopshteve të ndryshme.
 - Veglat dhe mjetet e punimit të tokës
 - Impjant e mjete të tjera për ujitje.
 - Plehra kimike, plehra organike, pesticide.
 - Pajisje kancelarie.
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos.
 - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e kopshtarisë (kodi i punës, legjislacioni fiskal).
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

2. Moduli “Mbjellja estetike e perimeve në kopshtin familjar”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Kopshtari
Niveli: II
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	MBJELLJA ESTETIKE E PERIMEVE NË KOPSHTIN FAMILJAR	M-14-908-12
Qëllimi i modulit	Modul praktik që i pajis nxënësit me aftësi praktike për mbjelljen e perimeve në forma të estetike në kopshtin familjar në tokë ose të ngritura nga toka, si dhe të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me to.	
Kohëzgjatja e modulit	85 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të kualifikimit në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi mbjell perime në forma të rregullta estetike në kopshtin familjar drejtpërdrejt në tokë.</p> <p>Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none">– Përzgjedhja e vendit për mbjelljen e perimeve.– Përzgjedhja e veglave, paisjeve dhe materialeve të nevojshme për mbjelljen e perimeve.– Përcaktimi i radhës së punës për mbjelljen e perimeve.– Përcaktimi i formave të rregullta gjeometrike.– Krijimi i modelit të kompozimit të mbjelljeve të perimeve.– Lokalizimi i vendit të mbjelljes së perimeve.– Pastrimi i vendit të caktuar për mbjellje.– Piketimi i vendit të mbjelljes së perimeve.– Përgatitja e shtratit të mbjelljes.– Zbatimi i planit të mbjelljes së perimeve.– Përkujdesja menjëherë pas mbjelljes.– Kryejrja e shërbimeve agroteknike deri në marrjen e prodhimit.– Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së perimeve në forma të ndryshme estetike në kopshtin familjar. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">- Vëzhgim me listë kontrolli <p>Kriteret e vlerësimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– Të përzgjedhë vendin për mbjelljen e perimeve, sipas	

-
- orientimit gjeografik dhe kritereve të tjera caktuara.
- Të përzgjedhë veglave, paisjet dhe materialet e nevojshme për mbjelljen e perimeve në kopsht.
 - Të përcaktojë radhën e punës së mbjelljes së perimeve.
 - Të përcaktojë format e rregullta gjeometrike të mbjelljes së perimeve si: forma katrore, drejtkëndëshe, rrethore, ovale etj., sipas dëshirës dhe kërkesës.
 - Të krijojë skica të modelimit të kompozimit të mbjelljeve të perimeve, sipas situatës së dhënë në favor edhe të peisazhit përrreth, duke respektuar elementët ndërtimorë të kopshtit.
 - Të lokalizojë vendin e mbjelljes së perimeve nga pjesa tjetër e kopshtit, për kryerjen e punimeve.
 - Të pastrojë vendin e caktuar për mbjellje nga gurët, mbetjet bimore etj.
 - Të piketojë vendin e mbjelljes së perimeve, sipas distancave të mbjelljes dhe modelit të kompozuar.
 - Të kryejë të gjitha punimet e nevojshme për përgatitjen e shtratit të mbjelljes, sipas kërkesave të kulturave perimore.
 - Të kryejë mbjelljen e perimeve sipas planit të mbjelljeve dhe formave të kompozuar në model.
 - Të përkujdeset për kulturat e mbjella perimore menjëherë pas mbjelljes; ujitje, capitje, kontrolli i zënies, zëvendësimi i bimëve, plehërime etj , sipas nevojës së bimëve.
 - Të kryejë në vazhdimësi të gjitha shërbimet agroteknike: prashitje, ujitje, plehërime, rrallime, shkulje tëbarishteve të këqija, mbrojtje të bimëve nga sëmundje e dëmtues etj., deri në marrjen e prodhimit.
 - Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së perimeve në forma të ndryshme estetike në kopshtin familjar.

RM 2 Nxënësi mbjell perime në forma të rregullta estetike të ngritura nga toka, në kopshtin familjar.

Përmbajtja:

- Përzgjedhja e veglave, paisjeve dhe materialeve të nevojshme për ndërtimin e formave të mbjelljes së perimeve.
- Përzgjedhja e vendit për vendosjen e formave të ngritura të mbjelljes së perimeve.
- Përcaktimi i radhës së punës për mbjelljen e perimeve në forme të ngritura nga toka.
- Përcaktimi i formave të rregullta gjeometrike.
- Përcaktimi i llojeve të perimeve për tu mbjellë.
- Përcaktimi i përmasave fikse të formave.
- Skicimi i modelit të kopshtit me format përkatëse.
- Përzgjedhja e materialit për ndërtimin e formave.

- Matja dhe shënimi në material.
- Përgatitja elementeve përbërës të ndërtimit të formës.
- Montimi i elementeve të formës.
- Përgatitja e dherishtës për mbushjen e formës.
- Mbushja e formës me dherishte.
- Zbatimi i planit të mbjelljes së perimeve në çdo formë.
- Krahasimi dhe përmirësimi i kopshtit të kompozuar me atë real.
- Kryerja e shërbimeve menjëherë pas mbjelljes së perimeve.
- Kryerja e shërbimeve agroteknike gjatë rritjes deri në marrjen e prodhimit të perimeve.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së perimeve në forma të rregullta estetike të ngritura nga toka në kopshtin familjar.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për ndërtimin e formave të mbjelljes dhe mbjelljes së perimeve.
- Të përzgjedhë vendin për vendosjen e formave të ngritura të mbjelljes së perimeve, sipas kërkesave të tyre për dritë dhe ushqim.
- Të përcaktojë saktë radhën e punës për mbjelljen e perimeve në forma të ngritura nga toka.
- Të përcaktojë format e rregullta gjeometrike të mbjelljes së perimeve.
- Të përcaktojë llojet e perimeve që do të mbillen në format e ngritura nga toka.
- Të përcaktojë përmasat fikse të formave sipas mundësive qëo fon reliefi i kopshtit.
- Të skicojë modelin e kopshtit me format përkatëse, në përshtatje me gjithçka që ofron kopshti ekzistues familjar.
- Të përzgjedhë materialin e përshtatshëm për ndërtimin e formave të caktuara (dru, metal, etj).
- Të matë dhe shënojë saktë në material, sipas përmasave fikse.
- Të përgatitë elementet përbërës të ndërtimit të formës duke respektuar përmasat: gjatësi, gjerësi dhe lartësi.
- Të montojë elementet e formës, sipas modelit dhe skicës, në vendin e përhershëm të saj.
- Të përgatitë dherishten në sasinë e duhur për mbushjen e formës.
- Të mbushë me dherishte formën e ngritur deri në nivelin e duhur.

- Të zbatojë planin e mbjelljes së perimeve në çdo formë, duke respektuar distancat dhe kompozimin e mbjelljes së tyre në forma sipas modelit.
- Të krahasojë dhe përmirësojë kopshtin real të perimeve me atë të kompozuar në model.
- Të kryejë menjëherë shërbimet pas mbjelljes së perimeve në format e caktuara në model.
- Të kryejë shërbimeve agroteknike të nevojshme gjatë rritjes deri në marrjen e prodhimit të perimeve.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së perimeve në forma të rregullta estetike të ngritura nga toka në kopshtin familjar.

RM 3 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike të punimeve për mbjelljen estetike të perimeve në kopshtin familjar.

Përmbajtja

- Kostot e punimeve për mbjelljen estetike të perimeve në kopshtin familjar, si dhe përbërësit e kostove.
- Preventivi i materialeve, kostoja për materialet.
- Kostoja e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.).
- Kosto të tjera (transport dhe makineri).
- Të ardhurat, fitimi, llogaritja e fitimit në një biznes të vogël të punimeve për mbjelljen estetike të perimeve në kopshtin familjar.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje-përgjigje me gojë
- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jenë të aftë:

- të njehsojë kostot e punimeve për mbjelljen estetike të perimeve në kopshtin familjar.
- të njehsojë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.
- të njehsojë koston e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- të njehsojë kostot e tjera (transport dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- të llogarisë të ardhurat dhe fitimin në një biznes të vogël për punimet e mbjelljes estetike të perimeve në kopshtin familjar.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul mund të trajtohet në fermën e shkollës ose në kopshin e ndonjë shtëpie, pranë shkollës sipas mundësive që ofron zona dhe rajoni ku ndodhet ajo.
- Gjatë trajtimit të modulit mësuesi i praktikës duhet të përdorë demonstrime konkrete të kryerjes së punimeve për mbjelljen estetike të perimeve në kopshtin familjar, si dhe llogaritjeve

të thjeshta ekonomike lidhur me to.

- Nxënësit duhet të praktikohen sa më shumë të jetë mundur në kryerjen e punimeve për mbjelljen estetike të perimeve në kopshtin familjar, si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me to.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe materialeve gjatë dhe pas kryerjes së punimeve për mbjelljen estetike të perimeve në kopshtin familjar.
- Mësuesi i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve për mbjelljen estetike të perimeve në kopshtin familjar.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të mbjelljes estetike të perimeve në kopshtin familjar, si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me to.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Ferma e shkollës.
 - Veglat dhe mjetet e thjeshta të punimit të tokës.
 - Modele kopshtesh familjare të gatshme.
 - Fara dhe fidanë.
 - Mjetet dhe instrumentet e piketimit.
 - Dërrasa apo materiale të tjera për ndërtimin e formave.
 - Vegla dhe mjete të marangozit.
 - Pankarta, udhëzues, katalogë, rregullore, standarde.
 - Pajisje kancelarie.
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos.
 - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e punimeve të kopshtarisë (kodi i punës, legjislacioni fiskal).
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

3. Moduli “Sistemimi estetik i kopshteve të hapura”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Kopshtari
Niveli: II
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	SISTEMIMI ESTETIK I KOPSHTEVE TË HAPURA	M-14-521-12
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer punime përgatitore të strukturimin të kopshtit, të sistemimit estetik të shtrirë në të gjithë livadhin e të kombinuar, si dhe llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me këto punime.	
Kohëzgjatja e modulit	102 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Bujqësi”, si dhe modulën “Punime për ngritjen e kopshtit”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësit kryejnë punime përgatitore për sistemimin estetik të kopshteve.</p> <p>Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none">– Përcaktimi i sipërfaqes për sistemimin estetik të kopshteve.– Përzgjedhja e mjeteve dhe veglave të punës për sistemimin estetik të kopshteve.– Transporti i mjeteve dhe veglave të punës.– Interpretimi i skicës së gatshme për sistemimin estetik të kopshteve.– Skicimi me përmasat e kopshteve.– Marrja e mostrës së tokës për analizë.– Përcaktimi i drejtimeve të horizontit.– Përcaktimi i llojit të bimësisë.– Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit për sistemimin estetik të kopshteve. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Pyetje – përgjigje me gojë.– Vëzhgim me listë kontrolli. <p>Kriteret e vlerësimit:</p> <p>Nxënësit duhet të jenë të aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojnë sipërfaqen për sistemimin estetik të kopshteve, sipas hapësirave të tij (zbukuruese, shlodhëse si dhe pjesa ku vendosen veglat e punës).– të përzgjedhin mjetet dhe veglat e punës që nevojiten për sistemimin estetik të kopshteve.	

-
- të transportojnë mjetet dhe veglat e punës sipas kërkesave teknike.
 - të interpretojnë skicën e gatshme për sistemimin estetik të kopshteve, sipas modeleve të dhëna.
 - të skicojnë kopshtin me përmasa së bashku me objektet dhe gjelbërimin ekzistues.
 - të marrin mostrën e tokës për analizë për të përcaktuar llojin e tokës.
 - të përcaktojnë drejtimet e horizontit (Veri, Lindje, Jug, Perëndim) me busull ose sipas orientimit të njohur të objektit kryesor.
 - të përcaktojnë llojin e bimësisë (bar, bimësi e ulët, shkurre dhe drurë) që do të përdoret për sistemimin estetik të kopshteve, sipas modeleve të dhëna.
 - të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë sistemimit estetik të kopshteve.

RM 2 Nxënësit strukturojnë kopshtin.

Përmbajtja:

- Përcaktimi i vendeve ku do të bëhen drenazhimi, sistemi i ujitjes, rrugicat dhe rrethimi i kopshtit.
- Përzgjedhja e veglave dhe mjeteve për kryerjen e drenazhimit, sistemit të ujitjes, rrugicave dhe rrethimin e kopshtit.
- Hapja e kanaleve drenazhuese brenda kopshtit.
- Montimi i sistemit të ujitjes brenda kopshtit.
- Ndërtimi i rrugicave brenda kopshtit.
- Ndërtimi i vendeve shlodhëse brenda kopshtit.
- Rrethimi i kopshtit.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë drenazhimit, sistemit të ujitjes, ndërtimit të rrugicave dhe rrethimit të kopshtit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje – përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përcaktojnë vendet ku do të bëhen drenazhimi, sistemi i ujitjes, rrugicat dhe rrethimi sipas teknologjisë që i përshtatet kopshtit.
- të përzgjedhin veglat dhe mjetet që nevojiten për kryerjen e drenazhimit, sistemit të ujitjes, rrugicave dhe rrethimin e kopshtit.
- të hapin kanalet drenazhuese brenda kopshtit me rënie 60-90 cm për çdo 100 m tokë horizontale.
- të montojnë sistemin e ujitjes brenda kopshtit sipas mënyrës që i përshtatet (me rubinet e tub gome, në formë shiu dhe me pika).
- të ndërtojnë rrugicat brenda kopshtit sipas skemës së

- dhënë duke përdorur gurë, guriçka, tulla, pllaka etj.
- të ndërtojnë vendet shlodhëse brenda kopshtit
- të rrethojnë kopshtin me mur ose gardh.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë drenazhimit, sistemit të ujitjes, ndërtimit të rrugicave dhe rrethimit të kopshtit.

RM 3 Nxënësit kryen sistemimin estetik të kopshtit të shtrirë në gjithë livadhin.

Përmbajtja:

- Interpretimi i skicës së gatshme për sistemimin estetik të kopshtit të shtrirë në gjithë livadhin.
- Përzgjedhja e bimësisë.
- Mbjellja e barit në lëndinë.
- Mbjellja e fidanëve të bimësisë.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik gjatë sistemimit estetik të kopshtit të shtrirë në gjithë livadhin.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje – përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të interpretojnë skicën e gatshme të dhënë për sistemimin estetik të kopshtit të shtrirë në gjithë livadhin.
- të përzgjedhin bimësinë sipas skemës së dhënë.
- të mbjellin barin e fortë në lëndinë sipas skemës së dhënë.
- të mbjellin fidanet e bimësisë sipas skemës së dhënë.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik gjatë sistemimit estetik të kopshtit të shtrirë në gjithë livadhin.

RM 4 Nxënësit realizojnë sistemimin estetik të kopshtit të kombinuar.

Përmbajtja:

- Interpretimi i skicave të gatshme për sistemimin estetik të kopshtit të kombinuar.
- Ndërtimi i rrugëzës.
- Ndërtimi i vendeve shlodhëse.
- Përzgjedhja e bimësisë.
- Mbjellja e barit.
- Mbjellja e fidanëve të bimësisë.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik gjatë sistemimit estetik të kopshtit të kombinuar.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje-përgjigje me gojë
- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të interpretojnë skicat e gatshme të dhëna për sistemimin estetik të kopshtit të kombinuar.

- të ndërtojnë rrugëzën me gurë dhe guriçka sipas skemave të dhëna.
- të ndërtojnë vendet shlodhëse brenda kopshtit të kombinuar, sipas skemave të dhëna.
- të për zgjedhin bimësinë sipas skemave të dhëna.
- të mbjellin barin sipas skemave të dhëna.
- të mbjellin fidanet e bimësisë sipas skemave të dhëna.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik gjatë sistemimit estetik të kopshtit të kombinuar.

RM 5 Nxënësit kryejnë llogaritje të thjeshta ekonomike për sistemimin estetik të kopshtit.

Përmbajtja:

- Kostot për sistemimin estetik të kopshteve.
- Preventivi i materialeve, kostoja për materialet.
- Kostoja e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.).
- Kosto të tjera (transport dhe makineri).
- Të ardhurat, fitimi, llogaritja e fitimit në sistemimin estetik të kopshtit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje-përgjigje me gojë
- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të njehsojnë kostot për sistemimin estetik të kopshtit.
- të njehsojnë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë koston e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë kostot e tjera (transport dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- të llogaritin të ardhurat dhe fitimin në sistemimin estetik të kopshtit.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në një mjedis të përshtatshëm në shkollë ose pranë saj.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur skica të gatshme të sistemimit estetik të kopshteve, si dhe demonstrime konkrete të proceseve për sistemimin estetik të tij.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve për sistemimin estetik të kopshtit fillimisht në mbikëqyrje dhe pastaj në mënyrë të pavarur.
- Nxënësit duhet të përfshihen në kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike të proceseve të punës për sistemimin estetik të kopshtit.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikëqyrë edhe përdorimin e mirëmbajtjen e veglave dhe mjeteve që përdoren për sistemimin estetik të kopshtit.

-
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së veglave e mjeteve të punës.
 - Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për sistemimin e sistemimin estetik të kopshtit si dhe për llogaritje të thjeshta ekonomike.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohet mjedisi për krijimin e kopshtit, veglat, pajisjet, dhe baza materiale e mëposhtme:

- Mjedisi për kopshtin.
 - Vegla dhe pajisje pune për sistemimin estetik të kopshtit.
 - Pankarta, skica të gatshme, udhëzues, katalogë etj.
 - Farë bari ose tapet bari
 - Bimësi e ulët (lule të ndryshme) sipas skemave
 - Bimë shkurre sipas skemave
 - Pajisje për ujitje, kangjella për gardh, tulla, gurë, guriçka etj.
 - Mjete për ndërtim stolash çlodhës etj.
 - Pajisje kancelarie.
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos.
 - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e sistemimit sistemimin estetik të kopshtit (kodi i punës, legjislacioni fiskal).
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

4. Moduli “Kultivimi i bimëve aromatike në kopsht”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Kopshtari
Niveli: II
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	KULTIVIMI I BIMËVE AROMATIKE NË KOPSHT	M-14-909-12
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer përgatitjen e shtratit të mbjelljes së farës, prodhimin e fidanit, mbjelljes së fidanit në vendin e përhershëm, shërbimet pas mbjelljes gjatë rritjes së fidanit, si dhe në llogaritjet e thjeshta ekonomike që lidhen me to.	
Kohëzgjatja e modulit	85 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësit kryejnë punime të përgatitjes së shtratit të mbjelljes së farës për bimëve aromatike.</p> <p>Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none">– Përcaktimi i vendit për mbjelljen e bimëve aromatike.– Përzgjedhja e veglave, mjeteve dhe materialeve për përgatitjen e tokës për mbjellje.– Transporti i veglave, mjeteve dhe materialeve të përgatitjes së tokës për mbjellje.– Kryerja e punimit dhe e plehërimit bazë të tokës.– Kryerja e punimeve dhe e plehërimeve plotësuese të tokës.– Përgatitja e shtratit të mbjelljes.– Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve të përgatitjes së tokës për mbjelljen e bimëve aromatike. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Pyetje – përgjigje me gojë.– Vëzhgim me listë kontrolli. <p>Kriteret e vlerësimit:</p> <p>Nxënësit duhet të jenë të aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– Të përcaktojnë vendit për mbjelljen e bimëve aromatike, sipas kriterëve klimatiko-tokësorë të bimëve aromatike.– Të përzgjedhin veglat, mjetet dhe materialet e nevojshme për përgatitjen e tokës për mbjellje.– Të transportojnë me krah veglat, mjetet dhe materialet	

të përgatitjes së tokës për mbjellje në vendin e caktuar për mbjellje.

- Të kryejnë plehërimin dhe punimin bazë të tokës (me krah ose me mjete mekanike), në kohën dhe cilësinë e duhur.
- Të kryejnë punime dhe plehërime plotësuese të tokës, sipas tipit të tokës dhe kërkesave të bimëve aromatike që do të mbillen.
- Të përgatitin shtratit e mbjelljes sipas kërkesave të bimëve aromatike.
- Të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve të përgatitjes së tokës për mbjelljen e bimëve aromatike.

RM 2 Nxënësit mbjellin bimë aromatike në kopsht.

Përmbajtja:

- Përcaktimi i llojit të bimëve aromatike për mbjellje.
- Përzgjedhja e farës për mbjellje.
- Përcaktimi i kohës së mbjelljes së farës në shtrat.
- Përkujdesja menjëherë pas mbjelljes së farës në shtrat .
- Kryerja e shërbimeve gjatë rritjes së fidanëve.
- Përgatitja e tokës për mbjelljen e fidanëve të bimëve aromatike.
- Përcaktimi i distancave të mbjelljes.
- Piketimi i vendit për mbjellje.
- Artisja e fidanëve.
- Mbjellja e fidanëve në vendin e përhershëm.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së bimëve aromatike në kopsht.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje – përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- Të përcaktojnë llojin e bimëve aromatike për mbjellje p.sh.: borzilok, mendër etj.
- Të përzgjedhin farën për mbjellje sipas elementeve cilësorë të saj.
- Të përcaktojnë afatin e mbjelljes së farës në shtrat, sipas llojit të bimës dhe zonës.
- Të përkujdesen menjëherë pas mbjelljes së farës në shtrat duke kryer ujitje, plehërime, kalitjen e fidanëve etj.
- Të kryejnë shërbimet e nevojshme deri prodhimin e fidanit.
- Të përgatitin tokën për mbjelljen e fidanëve të bimëve aromatike.
- Të përcaktojnë distancat e mbjelljes sipas llojit të bimës.
- Të piketojnë vendin e mbjelljes sipas distancave të

mbjelljes.

- Të bëjnë artisjen e fidanëve me kujdes.
- Të mbjellin fidanët në vendin e përhershëm në kopsht.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së fidanëve të bimëve aromatike në kopsht.

RM 3 Nxënësit kryejnë shërbimet agroteknike gjatë rritjes së fidanëve në kopsht.

Përmbajtja:

- Kontrolli i zënies së fidanëve.
- Zëvendësimi i bimëve të pazëna.
- Kryerja e prashitjeve.
- Kryerja e ujitjeve të fidanëve të mbjellë.
- Kryerja e plehërimeve plotësuese.
- Kujdesi ndaj sëmundjeve dhe dëmtuesve.
- Vjelja e prodhimit të bimëve aromatike.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve agroteknike gjatë rritjes së fidanëve të bimëve aromatike në kopsht.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje – përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- Të kontrollojnë zënien e fidanëve me teknika të thjeshta të kontrollit.
- Të zëvendësojnë bimët e pazëna me fidanë të rinj.
- Të kryejnë prashitje sipas nevojave të bimëve aromatike.
- Të kryejnë ujitjen e fidanëve të mbjellë, sipas nevojës.
- Të kryejnë plehërimet plotësuese sipas nevojave të bimëve për elementë ushqyes.
- Të kujdesen në vazhdimësi ndaj sëmundjeve dhe dëmtuesve të bimëve aromatike.
- Të zbatojnë teknika të thjeshta të vjeljes së prodhimit të bimëve aromatike
- Të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve agroteknike gjatë rritjes së fidanëve të bimëve aromatike në kopsht.

RM 4 Nxënësit kryejnë llogaritje të thjeshta ekonomike të kultivimit të bimëve aromatike në kopsht.

Përmbajtja:

- Kostot e kultivimit të bimëve aromatike në kopsht.
- Preventivi i materialeve, kostoja për materialet.
- Kostoja e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.).
- Kosto të tjera (transport dhe makineri).
- Të ardhurat, fitimi, llogaritja e fitimit në një biznes të

vogël të kultivimit të bimëve aromatike në kopsht.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje-përgjigje me gojë
- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të njehsojnë kostot e kultivimit të bimëve aromatike në kopsht.
- të njehsojnë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë koston e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë kostot e tjera (transport dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- të llogaritën të ardhurat dhe fitimin në një biznes të vogël të kultivimit të bimëve aromatike në kopsht.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në ngastra të vogla në bazën prodhuese të shkollës ose në zonat përreth.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrime konkrete të proceseve të punës për përgatitjen e shtratit të mbjelljes së farës, mbjelljen e fidanit në vendin e përhershëm, kryerjen e shërbimëve agroteknike, si dhe llogaritjen ekonomike të kostove të punimeve lidhur me to.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e përgatitjes së shtratit të mbjelljes së farës, mbjelljes së fidanit në vendin e përhershëm, kryerjes së shërbimëve agroteknike, si dhe llogaritjen ekonomike të kostove të punimeve lidhur me to.
- Nxënësit duhet të përfshihen në veprimtari konkrete për kryerjen e përgatitjes së shtratit të mbjelljes së farës, mbjelljes së fidanit në vendin e përhershëm, kryerjes së shërbimëve agroteknike, si dhe llogaritjen ekonomike të kostove të punimeve lidhur me to.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve për përgatitjen e shtratit të mbjelljes së farës, mbjelljes së fidanit në vendin e përhershëm, kryerjes së shërbimëve agroteknike.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së makinerisë dhe pajisjeve.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për kultivimin e bimëve aromatike në kopsht, si dhe për llogaritje të thjeshta ekonomikelidhur me to.

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohet ngastra e tokës bujqësore, veglat, pajisjet, dhe makineria e mëposhtme:

- Ngastër toke në bazën prodhuese të shkollës.
 - Vegla dhe pajisje pune të kultivimit të bimëve aromatike.
 - Fara dhe fidanë të bimëve aromatike.
 - Pankarta, skica, udhëzues, katalogë, rregullore, etj.
 - Pajisje kancelarie.
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos.
 - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e sistemimit të tokave bujqësore (kodi i punës, legjislacioni fiskal).
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

5. Moduli “Përgatitja e buqetave me lule”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Kopshtari
Niveli: II
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PËRGATITJA E BUQETAVE ME LULE	M-14-910-12
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për përgatitjen e luleve natyrale në buqeta e vazo, me luleve të thata në shporta, si dhe për të kryer llogaritje të thjeshta ekonomike të përgatitjes së tyre.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përgatit buqeta me lule natyrale.</p> <p>Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none">– Përgatitja e vendit dhe mjeteve të punës për përgatitjen e buqetave me lule natyrale.– Grumbullimi i luleve për buqeta.– Sigurimi i materialeve bimore shtesë për buqeta.– Shtrimi i tavolinës së punës për përgatitjen e buqetave.– Kompozimi i luleve në buqetë.– Vendosja e materialeve bimore shtesë në buqetë.– Lidhja e luleve dhe e materialeve të kompozuara me lidhëse.– Shkurtimi i pjesës fundore të luleve të buqetës.– Përgatitja përfundimtare e buqetave.– Pastrimi i vendit dhe i mjeteve të përgatitjes së buqetave me lule natyrale.– Zbatimi i rregullave e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së buqetave me lule natyrale. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Pyetje – përgjigje me gojë.– Vëzhgim me listë kontrolli. <p>Kriteret e vlerësimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– Të përgatitë vendin dhe mjetet e nevojshme të punës për përgatitjen e buqetave me lule natyrale.– Të grumbullojë/sigurojë sasinë dhe llojshmëri e nevojshme të luleve për buqeta.– Të sigurojë materiale të tjera bimore për përgatitjen e buqetave si, gjethë të ndryshme, kërcenj, gipsofil etj.	

- Të shtrojë tavolinën e punës për përgatitjen e buqetave.
- Të kompozojë buqeta për raste të ndryshme si: datëlindje, kritshlindje e viti i ri, festa e nënës, e mësuesit, martesë, funerale etj.
- Të vendosë materiale të tjera bimore shtesë në buqetë, sipas një raporti të caktuar gjethe-lule.
- Të lidhë lulet dhe materialet e kompozuara me lidhëse të ngjyrave e formave të ndryshme.
- Të bëjë shkurtimin e bishtave të luleve të buqetës në pjesën fundore uniformisht.
- Të bëjë përgatitjen përfundimtare të buqetave duke i mbështjellë me letër apo rrjeta të llojeve e ngjyrave të ndryshme, e lidhur me fjongo me forma e ngjyra të ndryshme.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e përgatitjes së buqetave me lule natyrale.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së buqetave me lule natyrale.

RM 2 Nxënësi krijon buqeta me lule natyrale në vazo.

Përmbajtja:

- Përgatitja e vendit dhe mjeteve të punës për përgatitjen e buqetave në vazo.
- Përzgjedhja e llojit dhe madhësisë së vazove.
- Sigurimi i luleve dhe materialeve vegjetative.
- Shtrimi i tavolinës së punës për përgatitjen e buqetave në vazo.
- Vendosja e vazos në tavolinë.
- Mbushja e vazos me materiale të ndryshme.
- Vendosja e materialit vegjetativ dhe lulet.
- Përcaktimi i seksioneve midis luleve e gjetheve.
- Rregullimi i volumit të buqetës në vazo me gjethe të gjelbra.
- Përgatitja përfundimtare e buqetave në vazo.
- Pastrimi i vendit dhe i mjeteve të përgatitjes së buqetave në vazo me lule natyrale.
- Zbatimi i rregullave e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së buqetave në vazo me lule natyrale.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje – përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të përgatitë vendin dhe mjetet e nevojshme të punës për përgatitjen e buqetave me lule natyrale në vazo.
- Të përzgjedhë llojet dhe madhësinë e vazove për krijimin e buqetave me lule natyrale.

- Të sigurojë lule të ngjyrave të ndryshme dhe materialeve të ndryshme vegetative.
- Të shtrojë tavolinën e punës për përgatitjen e buqetave me lulenatyrare në vazo.
- Të vendosë me kujdes vazot në tavolinë.
- Të mbushë vazot me materiale të ndryshme si sfungjerë, bukë peshku, guriçka, rërë, zhavorr, mbeturina bimore etj.
- Të vendosë materialin vegetativ dhe lulet në vazo sipas kërkesës dhe modelit të kompozuar.
- Të përcaktojë seksionet midis luleve e gjetheve sipas një raporti të drejtë midis tyre.
- Të rregullojë volumin e buqetës në vazo me gjethe të gjelbra të formave të ndryshme.
- Të bëjë përgatitjen përfundimtare e buqetave me lule natyrale në vazo duke bërë zbukurimin e tyre me letër apo rrjetë dekorative.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e përgatitjes së buqetave me lule natyrale në vazo pas krijimit të tyre.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë krijimit të buqetave me lule natyrale në vazo .

RM 3 Nxënësi krijon buqeta me lule të thata në shporta.

Përmbajtja:

- Përgatitja e vendit dhe mjeteve të punës për përgatitjen e buqetave me lule të thata në shporta.
- Përzgjedhja e llojit dhe madhësisë së shportave.
- Sigurimi i luleve dhe materialeve të tjera bimore të thata.
- Shtrimi i tavolinës së punës për përgatitjen e buqetave me lule të thata në shporta.
- Vendosja e shportave në tavolinën e punës.
- Mbushja e shportës me materiale të ndryshme.
- Vendosja e luleve dhe e materialeve bimore të thata.
- Përgatitja përfundimtare e buqetave me lule të thata në shporta.
- Pastrimi i vendit dhe i mjeteve të përgatitjes së buqetave me lule të thata në shporta.
- Zbatimi i rregullave e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së buqetave me lule të thata në shporta.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje – përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të përgatitë vendin dhe mjetet e nevojshme të punës për përgatitjen e buqetave me lule të thata në shporta.

- Të përzgjedhë llojet dhe madhësinë e shportave për krijimin e buqetave me lule thata, sipas kërkesës.
- Të sigurojë lule të thata të ngjyrave të ndryshme dhe materialeve të ndryshme bimore sipas modelit të kompozuar.
- Të shtrojë tavolinën e punës për përgatitjen e buqetave me lule të thata në shporta.
- Të vendosë me kujdes shportat në tavolinë.
- Të mbushë shortën me materiale të ndryshme si sfungjerë, bukë peshku, mbeturina bimore të thata, myshk i thatë etj.
- Të vendosë materialin bimor lulet të thara në shporta sipas kërkesës dhe modelit të kompozuar.
- Të bëjë përgatitjen përfundimtare e buqetave me lule të thata në shporta duke bërë zbukurime shtesë sipas kë sipas kërkesës.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e përgatitjes së buqetave me lule të thata në shporta pas krijimit të tyre.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë krijimit të buqetave me lule të thata në shporta.

RM 4 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike për përgatitjen e buqetave me lule.

Përmbajtja:

- Kostot e përkatitjes së buqetave me lule, si dhe përbërësit e kostove.
- Preventivi i materialeve, kostoja për materialet.
- Kostoja e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.).
- Kosto të tjera (transport dhe makineri).
- Të ardhurat, fitimi, llogaritja e fitimit në një biznes të vogël për përgatitjen e buqetave me lule.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje-përgjigje me gojë
- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të njehsojnë kostot e përgatitjes së buqetave me lule, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë koston e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë kostot e tjera (transport dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- të llogaritin të ardhurat dhe fitimin në një biznes të vogël për përgatitjen e buqetave me lule.

zbatimin e modulit

shkollës dhe në pikat e tregëtimit të luleve.

- Instruktori i praktikës ose specialisti i përgatitjes së buqetave duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrime konkrete të proceseve të punës për përgatitjen e luleve natyrale në buqeta e në vazo, përgatitjen e buqetave me lule të thata në shporta, si dhe të llogaritjeve të thjeshta ekonomike që lidhen me këto punime.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për përgatitjen e luleve natyrale në buqeta e në vazo, përgatitjen e buqetave me lule të thata në shporta.
- Nxënësit duhet të përfshihen në veprimtari konkrete për kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike për përgatitjen e buqetave me lule.
- Instruktori i praktikës ose specialisti i përgatitjes së buqetave duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe materialeve për përgatitjen e buqetave me lule.
- Instruktori i praktikës ose specialisti i përgatitjes së buqetave duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së buqetave me lule.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për përgatitjen e buqetave me lule.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Baza prodhuese e shkollës ose pikë tregtimi lulesh.
 - Tavolina për përgatitjen e buqetave.
 - Lule natyrale të ngjyrave të ndryshme
 - Lule të thata të ngjyrave të ndryshme.
 - Materiale bimore të ndryshme natyrale dhe të thata.
 - Mjete dhe materiale për zbukurimin e buqetave si; letër e rrjetë dekorative, lidhëse të ndryshme, fjongo, kapëse, tela, fiçe, shirita zbukurues etj,
 - Pankarta, udhëzues, katalogë, rregullore, standarde buqetash, etj.
 - Pajisje kancelarie.
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos.
 - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e përgatitjes së buqetave (kodi i punës, legjislacioni fiskal).
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar

1. Moduli “Mirëmbajtja e kopshteve dhe e hapësirave të gjelbra”

Drejtimi: Bujqësi
 Profili: Kopshtari
 Niveli: II
 Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	MIRËMBAJTJA E KOPSHTEVE DHE E HAPËSIRAVE TË GJELBRA	M-14-911-12
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer punime të pastrimit të mjedisit, kositjes së barit, mirëmbajtjes së kurorës , mbrojtjess ë bimëve dekorative e pemëve në kopsht dhe hapësira të gjelbëra, si dhe të kryerjes së llogaritjeve të thjeshta ekonomike që lidhen me këto punime.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të drejtimit mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi pastron kopshtin dhe hapësirat e gjelbëra para dhe pas lulëzimit të bimëve.</p> <p>Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgimi i mjedisit të kopshtit/hapësirave të gjelbëra. – Përzgjedhja e mjeteve dhe veglave të punës për pastrimin e kopshtit/hapësirave të gjelbëra. – Transporti i mjeteve dhe veglave të punës. – Përcaktimi i kohës së pastrimit. – Pastrimi i mjedisit të kopshtit/hapësirave të gjelbëra. – Transporti i mbeturinave nga kopshti. – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë pastrimit të kopshteve/hapësirave të gjelbëra. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pyetje – përgjigje me gojë. – Vëzhgim me listë kontrolli. <p>Kriteret e vlerësimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jenë të aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Të vëzhgojë mjedisin e kopshtit për pastrimin e tij. – Të përzgjedhë mjetet dhe veglat e nevojshme të punës për pastrimin e kopshtit/hapësirave të gjelbëra (fshesa, krëhëra, thasë, karroca dore etj.) 	

-
- Të transportojë me krah mjete dhe veglat të punës në kopsht.
 - Të përcaktojë kohën e kryerjes së së pastrimit të kopshtit/hapësirave të gjelbëra (mëngjes ose mbrëmje).
 - Të pastrojë mjedisin e kopshtit/hapësirave të gjelbëra duke grumbulluar mbetjet bimore si gjethe, degë, lule etj.
 - Të kryejë largimin e mbeturinave bimore nga kopshti/hapësirave të gjelbëra në vendin e grumbullimit të tyre (fundi i kopshtit për kompostimin e tyre).
 - Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë pastrimit të kopshteve/hapësirave të gjelbëra.

RM 2 Nxënësi kosit barin në kopshte dhe hapësira të gjelbëra.

Përmbajtja:

- Kositja e barit me kosë në kopsht.
- Lënia e barit në kopsht për tharje.
- Kthimi i vazhdueshëm i barit.
- Grumbullimi i barit të thatë.
- Largimi i barit të thatë nga kopshti.
- Përdorimi i motokorrëses për kositjen e barit.
- Grumbullimi i barit të kositur.
- Largimi i barit të grumbulluar.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë kositjes së barit në kopsht dhe në hapësira të gjelbëra.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje – përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jenë të aftë:

- Të kositë barin me kosë në kopsht, sipas kriterëve të caktuara.
- Të thajë barin në kopsht për 2-3 ditë.
- Të kthejë në mënyrë të vazhdueshme barin deri në tharjen e tij të plotë.
- Të grumbullojë barin e thatë në grumbuj të vegjël.
- Të largojë barin e thatë nga kopshti në destinacion: për ngrënie për kafshët ose për ruajtje.
- Të përdorë motokorrëses për kositjen e barit në kopsht dhe në hapësira të gjelbëra.
- Të grumbullojë barin e kositur në kopsht apo hapësira të gjelbëra, në grumbuj të vegjël.
- Të largojë barin e grumbulluar me krah ose mjete mekanike nga kopshti apo hapësirat e gjelbëra.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së

mjedisit gjatë kositjes së barit në kopsht dhe në hapësira të gjelbëra.

RM 3 Nxënësi kujdeset për mirëmbajtjen e bimëve dekorative dhe pemëve në kopshte e hapësira të gjelbëra.

Përmbajtja:

- Përzgjedhja e veglave dhe mjeteve të mirëmbajtjes së bimëve dekorative dhe pemëve në kopsht e hapësira të gjelbëra.
- Identifikimi i bimëve dhe i pemëve për krasitje.
- Përcaktimi i formave të rregullta ose jo, gjeometrike, të mbajtjes së bimëve dekorative dhe pemëve.
- Krasitja dimërore e bimëve dekorative dhe e pemëve.
- Krasitja vegjetative e bimëve dekorative dhe e pemëve.
- Grumbullimi dhe largimi i mbetjeve bimore gjatë krasitjes.
- Vendosja e sistemeve mbështetëse për bimë dekorative dhe pemëve.
- Kryerja e ujitjeve të bimëve në kopsht dhe në hapësira të gjelbëra.
- Kryerja e punimeve rreth trungjeve të bimëve dekorative e pemëve në kopsht e hapësira të gjelbëra.
- Kryerja e plehërimit të kopshteve dhe hapësirave të gjelbëra.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes së formave të bimëve dekorative dhe pemëve në kopsht e hapësira të gjelbëra.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje – përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jenë të aftë:

- Të përzgjedhë veglat dhe mjetet e nevojshme të mirëmbajtjes së formave të bimëve dekorative dhe pemëve, në kopsht e hapësira të gjelbëra.
- Të identifikojë bimët dekorative dhe pemët për krasitjen e tyre.
- Të përcaktojë formën e kurorës në figura të rregullta gjeometrike si :katrore, rrethore, katrore e shkallëzuar, imitim i formave të kafshëve etj, si dhe në formë të lirë rritjes së tyre, ndërsa pemët frutore në mbahen formë kupore, palmetë etj.
- Të kryejë krasitjen dimërore të bimëve dekorative dhe pemëve, në formën e caktuar të kurorës në përputhje me llojin e bimës.
- Të realizojë krasitje vegjetative të bimëve dekorative dhe pemëve, për një ajrim dhe ndriçim më të mirë të kurorës së bimëve dekorative dhe pemëve.
- Të grumbullojë dhe largojë mbetjet bimore gjatë krasitjes nga kopshti dhe hapësirave të gjelbëra.

- Të vendosë sistem mbështetës për mbajtjen e degëve të bimë dekorative dhe pemëve sipas nevojës së tyre.
- Të zbatojë format më të përshtatshme të ujitjes së bimëve dhe pemëve në kopsht e në hapësira të gjelbëra, sipas kërkesave dhe nevojave të bimëve.
- Të kryejë punimin e tokës përreth rreth trungjeve të bimëve dekorative e pemëve në kopsht e hapësira të gjelbëra.
- Të kryejë plehërimin me plehëra organike e kimike të bimëve e pemëve në kopshte dhe hapësirave të gjelbëra sipa kërkesave të tyre për elementë ushqyes.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes së bimëve dekorative dhe pemëve në kopsht e hapësira të gjelbëra.

RM 4 Nxënësi mirëmban bimësinë e kopshtit dhe hapësirave të gjelbëra nga sëmundjet dhe dëmtuesit.

Përmbajtja:

- Vëzhgimi i mjedisit të kopshtit dhe hapësirave të gjelbëra.
- Identifikimi i bimëve të sëmura.
- Diagnostikimi i sëmundjes apo dëmtuesit në bimët e dëmtuara.
- Përcaktimi i masave të luftimit të sëmundjes apo dëmtuesit.
- Përcaktimi i metodës së luftimit të sëmundjes apo dëmtuesit.
- Zbatimi i masave të luftimit të sëmundjes apo dëmtuesit .
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve të mirëmbajtjes së bimësisë së kopshtit dhe hapësirave të gjelbëra .

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje-përgjigje me gojë
- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jenë të aftë:

- Të vëzhgojë mjedisin e kopshtit dhe të hapësirave të gjelbëra për sëmundje e dëmtues.
- Të identifikojë bimët e prekura nga sëmundje apo dëmtues.
- Të diagnostikojë sëmundjen apo dëmtuesin në bimët e prekura.
- Të përcaktojë masat e luftimit të sëmundjeve apo dëmtuesve (masa grotëknike, mekanike, kimike apo biologjike).
- Të përcaktojë metodën më optimale të luftimit të sëmundjes apo dëmtuesit sipas mënyrës së përcaktuar të luftimit (me punime të tokës, me grumbullim e djegie, lyerja e trungjeve me gëlqere, me spërkatje ose pluhurosje, me antagonizëm etj).

- Të zbatojë masat e luftimit të sëmundjes apo dëmtuesit sipas metodës optimale të përcaktuar.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve të mirëmbajtjes së bimëve e pemëve të kopshtit dhe të hapësirave të gjelbëra.

RM 5 Nxënësit kryejnë llogaritje të thjeshta ekonomike të mirëmbajtjes së kopshteve dhe e hapësirave të gjelbëra.

Përmbajtja:

- Kostot e punimeve të mirëmbajtjes së kopshteve dhe hapësirave të gjelbëra.
- Preventivi i materialeve, kostoja për materialet.
- Kostoja e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.).
- Kosto të tjera (transport dhe makineri).
- Të ardhurat, fitimi, llogaritja e fitimit në mirëmbajtjen e kopshteve dhe hapësirave të gjelbëra.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje-përgjigje me gojë
- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të njehsojnë kostot e punimeve të mirëmbajtjes së kopshteve dhe hapësirave të gjelbëra.
- të njehsojnë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë koston e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë kostot e tjera (transport dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- të llogaritin të ardhurat dhe fitimin në punimet e mirëmbajtjes së kopshteve dhe hapësirave të gjelbëra.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në kopshtin/fermën e shkollës, në hapësira të gjelbëra të qytetit apo komunës pranë saj.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrime konkrete të punimeve për mirëmbajtjen e kopshteve dhe hapësirave të gjelbëra.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e punimeve për pastrimin, kositjen e barit, mirëmbajtjen e kurorës, dhe mbrojtjen e bimëve dhe pemëve të kopshtit dhe hapësirave të gjelbëra nga sëmundje e dëmtues, fillimisht në mbikëqyrje dhe pastaj në mënyrë të pavarur.
- Nxënësit duhet të përfshihen në kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike të punimeve të mirëmbajtjes së kopshteve dhe hapësirave të gjelbëra.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikëqyrë dhe përdorimin e mirëmbajtjen e veglave dhe mjeteve që përdoren për kryerjen e punimeve të mirëmbajtjes së kopshteve dhe hapësirave të gjelbëra.

-
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve të mirëmbajtjes së kopshteve dhe hapësirave të gjelbëra.
 - Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike të punimeve të mirëmbajtjes së kopshteve dhe hapësirave të gjelbëra, si dhe për llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me këto punime.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohet mjedisi për krijimin e kopshtit, veglat, pajisjet, dhe baza materiale e mëposhtme:

- Mjedisi për kopsht dhe hapësira të gjelbëra publike.
 - Vegla dhe pajisje pune të mirëmbajtjes së kopshtit dhe të hapësirave të gjelbëra.
 - Udhëzues, katalogë të mirëmbajtjes së kopshteve dhe hapësirave të gjelbëra.
 - Farë bari ose tapet bari
 - Komplet i veglave të krasitjes.
 - Plehëra organike e kimike.
 - Enë apo mekanizma për ujitje.
 - Pajisje kancelarie.
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos.
 - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e punimeve të mirëmbajtjes së kopshteve dhe hapësirave të gjelbëra (kodi i punës, legjislacioni fiskal).
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

2. Moduli “Tharja e luleve dhe gjetheve të bimëve dekorative”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Kopshtari
Niveli: II
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	THARJA E LULEVE DHE GJETHEVE TË BIMËVE DEKORATIVE	M-14-912-12
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i pajis nxënësit me aftësi për të tharë lule e gjethe të bimëve dekorative me kokëposhtë në formë horizontale, me përdorimin e xhelit të silicit, të glicerinës, të mikrovalës dhe me presim, si dhe për të kryer llogaritje të thjeshta ekonomike për to.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të kualifikimit në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi realizon tharjen e luleve me kokë poshtë në formë horizontale. Përmbajtja: <ul style="list-style-type: none">– Përgjedhja e llojit të luleve për tharje.– Përzgjedhja e mjeteve, materialeve dhe vendit për tharjen e luleve.– Përcaktimi i momentit të marrjes së luleve për tharje.– Eliminimi i gjetheve apo luleve të dëmtuara nga bima.– Lidhja e luleve në tufa .– Varja e tufave të luleve me kokë poshtë për tharje.– Kontrolli i procesit të tharjes së luleve.– Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë procesit të tharjes së luleve me kokë poshtë në formë horizontale. Instrumentet e vlerësimit: <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli. Kriteret e vlerësimit: <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– Të përzgjedhë llojet e luleve për tharje.– Të përzgjedhë mjetet dhe materialet dhe vendin e duhur për tharjen e luleve.– Të përcaktojë momentin më të mirë të këputjes/prerjes së luleve për tharje – pas mesditës– Të eliminojë gjethet e dëmtuara apo të padobishme përpara se t'i vendosim lulet e prera për tharje.– Të lidhë lulet në tufa 8-10 copë për tharje sipas ngjyrave	

-
- të tyre.
 - Të varë tufat e luleve të lidhura për tharje me kokë poshtë në formë horizontale, duke lënë njëfarë distance të tufës nga tufa.
 - Të kontrollojë për tre javë tharjen e tufave të luleve me kokë poshtë në formë horizontale.
 - të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë procesit të tharjes së luleve me kokëposhtë në formë horizontale.

RM 2 Nxënësi than lule me metodën e përdorimit të xhelit të silicit.

Përmbajtja:

- Blerja e xhelit të silicit në farmaci.
- Përzgjedhja e mjeteve dhe e enëve mbajtëseve për tharjen e luleve me xhel silici.
- Përzgjedhja e luleve për tharje me xhel silici.
- Shpërndarja e kristaleve të silicit në mbajtësen e zgjedhur.
- Vendosja e degëve me gjethe e lule mbi shtresën e xhelit të silicit.
- Mbajtja e enës në kushte të favorshme për tharjen e luleve.
- Kontrolli i procesit të tharjes së luleve.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë tharjes së luleve me metodën e pën e përdorimit të xhelit të silicit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të blejë xhel silici në farmaci, pa ndikime negative gjatë përdorimit të tij (JO xhel silici me mgjyrë BLU).
- të përzgjedhë mjetet dhe enët mbajtëse të nevojshme për tharjen e luleve me përdorimin e xhelit të silicit (dorëza plastike, enë prej qelqi, ose metalike në formë drejtkëndëshi në përputhje me gjatësinë e degëve të luleve.
- Të shpërndajë kristalet e silicit në një shtresë prej 7 cm, në enën e përzgjedhur.
- Të vendosë me kujdes degët e luleve mbi shtresën e silicit derisa gjethet dhe lulet j të jenë zhjatur plotësisht në të.
- Të mbajtja e enën në kushte të favorshme temperature dhe në ambient të thatë dera sa granulat e silicit të absorbojnë të gjithë lagështirën e pjesëve vegetative të degës.
- Të kontrollojë pas 2 ditësh tharjen e luleve:
 - nëse xheli ka marrë mgjyrë të kuqe atëherë ka

- përfunduar procesi i tharjes së luleve;
- nëse xheli NUK ka marrë ngjyrë të kuqe ato mbulohen përsëri, dhe vazhdon tharja deri në 4-5 ditë.
- nëse është tharë lulja por jo pjesa tjetër e degës, atëherë mbyllohet vetëm pjesa e patharë.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë tharjes së luleve me metotën e përdorimit të xhelit të silicit.

RM 3 Nxënësi than degët dhe gjethet e bimëve dekorative me përdorimin e glicerinës.

Përmbajtja:

- Blerja e glicerinës.
- Përzgjedhja e mjeteve dhe e enëve mbajtëseve për tharjen e degëve e gjethëve të gjelbra me glicerinë.
- Përzgjedhja e bimëve për tharje me glicerinë.
- Përzierja e glicerinës me ujë.
- Vendosja e degëve dhe gjethëve të gjelbra të bimëve dekorative brenda enës me glicerinë.
- Lënia e degëve dhe gjethëve të bimës disa ditë në glicerinë.
- Kontrolli i procesit të tharjes së degëve e gjethëve me glicerinë.
- Nxerrja e degëve dhe gjethëve nga glicerina.
- Larja degëve dhe gjethëve.
- Tharja e degëve dhe gjethëve.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë tharjes së luleve me metodën e përdorimit të glicerinës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të blejë glicerinë në ose në pikat e tregëtimit të luleve.
- të përzgjedhë mjetet dhe enët mbajtëse të nevojshme për tharjen e degëve e gjethëve të gjelbra të bimëve dekorative me përdorimin e glicerinës (dorëza plastike, enë mbajtëse etj).
- Të përzgjedhë bimët e përshtatshme dekorative për tharjen e pjesëve të tyre me glicerinë, kryesisht degë dhe gjethë, JO lule pasi ato nxihen gjatë tharjes me glicerinë.
- Të përziejë glicerinën me ujë në raportin 1:1, në enë të posaçme.
- Të vendosë me kujdes degët dhe gjethet e gjelbra të bimëve dekorative brenda enës me glicerinë.
- Të lërë degët dhe gjethet e bimës disa ditë në glicerinë në një ambient të përshtatshëm.
- Të kontrollojë vazhdimisht procesin e tharjes së degëve e

- gjetheve të bimëve dekorative, deri sa uji i pjesëve bimore të zëvendësohet me përzierje e glicerinës.
- Të nxjerrë me kujdes pa dëmtuar degët dhe gjethet nga ena me glicerinë.
- Të lajë degët dhe gjethet e nxjerra nga glicerina me sapun.
- Të thajë degët dhe gjethet e lara në ambjent të zakonshëm.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë tharjes së degëve e gjetheve vegetative të bimëve dekorative me metotën e përdorimit të glicerinës.

RM 4 Nxënësi than lule dhe gjethe me metodën e presimit.

Përmbajtja:

- Përzgjedhja e mjeteve dhe materialeve për tharjen e luleve e gjetheve me presim.
- Përzgjedhja e luleve dhe e gjetheve për tharje me presim.
- Grupimi i luleve të së njëjtës ngjyrë për tharje me presim.
- Vendosja e luleve dhe e gjetheve mbi material thithës për tharje.
- Ndërrimi i herëpashershëm i vendit të luleve e gjetheve në materialin thithës.
- Kontrolli i procesit të tharjes së luleve e gjetheve me metodën e presimit.
- Nxerrja e luleve dhe gjetheve nga materiali thithës .
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë tharjes së luleve e gjetheve me metodën e presimit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të përzgjedhë mjetet dhe materialet e nevojshme për tharjen e luleve e gjetheve me presim si libra të vjetër, gazeta, fletë tabaku, letër thithëse etj.
- Të përzgjedhë lulet dhe gjethet e përshtatshme për tharje me presim.
- Të grupojë lulet e së njëjtës ngjyrë dhe gjethet të të njëjtis bime.
- Të vendosë me kujdes lulet dhe gjethet midis fletëve të një libri, midis fletëve të gazetave etj., për tharjen e tyre.
- Të ndërrojë herë pas here vendit e lule e gjethe në mënyrë që të eliminohet ngjitja dhe mykja e tyre në letër.
- Të kontrollojë vazhdimisht për 20-25 ditë, procesit të tharjes së luleve e gjetheve me metodën e presimit.

- Të nxerrë pa i dëmtuar lulet dhe gjethet pas tharjes së tyre.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjesdisit gjatë tharjes së luleve e gjetheve me metodën e presimit.

RM 5 Nxënësi than lule dhe gjethe me përdorimin e mikrovalës.

Përmbajtja:

- Sigurimi i mikrovalës për tharjen e luleve dhe gjetheve.
- Përzgjedhja e mjeteve dhe materialeve për tharjen e luleve e gjetheve me mikrovalë.
- Përzgjedhja e luleve dhe e gjetheve për tharje me mikrovalë.
- Vendosja e letrës përthithëse në mikrovalë.
- Vendosja e një sasi të vogël lulesh mbi letrën përthithëse.
- Vënia në punë e mikrovalës.
- Gradimi i temperaturës në mikrovalë.
- Tharja e gjithë sasisë së planifikur të luleve në mikrovalë.
- Kontrolli i procesit të tharjes së luleve e gjetheve me përdorimin e mikrovalës.
- Nxerrja e luleve dhe gjetheve nga mikrovala .
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjesdisit gjatë tharjes së luleve e gjetheve me përdorimin e mikrovalës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të sigurojë mikrovalën për tharjen e luleve dhe gjetheve.
- Të përzgjedhë mjetet dhe materialet e nevojshme për tharjen e luleve e gjetheve me mikrovalë (letrë përthithëse etj).
- Të përzgjedhë lulet dhe gjethet për tharjen e tyre në mikrovalë.
- Të vendosë me kujdes letrën përthithëse në mikrovalë.
- Të vendosë me kujdes fillimisht një sasi sasi të vogël lulesh mbi letrën përthithëse, si provë e parë.
- Të vërë në punë mikrovalën.
- Të gradojë mikrovalën në temperaturën 70°C, për tharjen e luleve dhe gjetheve.
- Të thajë gjithë sasisë së planifikur të luleve në mikrovalë.
- Të kontrollojë vazhdimisht procesin e tharjes së luleve e gjetheve në mikrovalë.
- Të nxjerrë lulet dhe gjethet pa i dëmtuar nga

mikrovala .

- Të zbatohet rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë tharjes së luleve e gjetheve me përdorimin e mikrovalës.

RM 6 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike të tharjes së luleve e gjetheve të bimëve dekorative

Përmbajtja:

- Kostot e tharjes së luleve e gjetheve të bimëve dekorative, si dhe përbërësit e kostove.
- Preventivi i materialeve, kostoja për materialet.
- Kostoja e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.).
- Kosto të tjera (transport, energji, makineri etj).

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje-përgjigje me gojë
- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të njehsojnë kostot e tharjes së luleve e gjetheve të bimëve dekorative, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë koston e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- të njehsojnë kostot e tjera (transport dhe makineri), sipas manualit përkatës.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në shkollë.
- Gjatë trajtimit të modulit mësuesi i praktikës ose specialisti i tharjes së luleve, duhet të përdorë sa më shumë demonstrime konkrete të proceseve të punës të tharjes së tyre me kokë poshtë në formë horizontale, me përdorimin e xhelit të silicit, glicerinës, mikrovalës e me presim, si dhe të kryerjes së llogaritjeve të thjeshta ekonomike që lidhen me to.
- Nxënësit duhet të praktikohen sa më shumë të jetë mundur për kryerjen e proceseve të punës të tharjes së tyre me kokë poshtë në formë horizontale, me përdorimin e xhelit të silicit, glicerinës, mikrovalës e me presim.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete për kryerjen e llogaritjeve të thjeshta të tharjes së luleve e gjetheve të bimëve dekorative.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe materialeve për tharjen e luleve e gjetheve të bimëve dekorative.
- Mësuesi i praktikës ose specialisti i tharjes së luleve duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së proceseve të punës të tharjes së luleve e gjetheve të bimëve dekorative.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te

verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike të tharjes ë luleve e gjetheve të bimëve dekorative, si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike në lidhje me to.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Ferma e shkollës
 - Mjete e materiale ndihmëse të tharjes së luleve.
 - Bimë të ndryshme dekorative
 - Udhëzues, kataloge, rregullore, standarde në lidhje me tharjen e luleve e gjetheve të bimëve dekorative.
 - Dhomë apo dollape për tharjen e luleve e gjetheve.
 - Xhel silici, glicerinë, mikrovalë, libra, gazeta, tabakë etj
 - Pajisje kancelarie.
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manuallet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos.
-

3. Moduli: “Përdorimi i objekteve rrethimore për mbjelljen e bimëve dekorative”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Kopshtari
Niveli: II
Klasa: 12

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PËRDORIMI I OBJEKTEVE RRETHANORE PËR MBJELLJEN E BIMËVE DEKORATIVE	M-14-913-12
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit për të përdorur vazo për ballkone e dritare, si dhe për të përdorur objekte të vjetëruara shtëpiake për mbjelljen e luleve e bimëve dekorative.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimorë	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të kualifikimit në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	

Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi përdor vazo të ndryshme për mbjelljen e luleve për ballkone e dritare. Përmbajtja <ul style="list-style-type: none">– Përzgjedhja e vazove të materialeve, formave, madhësive e dekorimeve të ndryshme.– Përzgjedhja e mjeteve dhe materialeve ndihmëse për mbjelljen e luleve për ballkone e dritare.– Përcaktimi i luleve për ballkone e dritare.– Përgatitja e dherishtës për mbushjen e vazove.– Mbushja e gjysmës së vazos me dherishte.– Vendosja e fidanit të lules në mes të vazos gjysëm të mbushur– Mbushja e gjysmës tjetër të vazos me dherishte.– Ngjeshja e lehtë e dherishtës në vazo.– Ujitja e fidanit të lules pas mbjelljes.– Vendosja e vazos së mbjellë në ballkon apo dritare.– Pastrimi i vendit dhe i mjeteve të punës pas mbjelljes së bimëve dekorative në vazo.– Zbatimi i rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së bimëve dekorative në vazo të ndryshme. Instrumentet e vlerësimit: <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli. Kriteret e vlerësimit: <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– Të përzgjedhë vazo të ndryshme plastike, metalike, prej gruri, formë katrore, drjetkëndëshe, rrethore, të vogla
---	--

-
- mesatare të mëdha, me zbukurime ose jo, sipas llojit të bimës dhe vendit ku do të vendoset vazoja.
- Të përzgjedhë mjetet dhe materialet ndihmëse të nevojshme për mbjelljen e luleve për ballkone e dritare.
 - Të përcaktojë llojet e luleve për ballkone e dritare., sipas orientimit të tyre gjeografik.
 - Të përgatitë dherishten për mbushjen e vazove në raportin e caktuar të dheut me plehun organik, ose ta blejë atë të gatshme në dyqanet e tregëtimit të luleve.
 - Të mbushë vazot e luleve me gjysmën e vazos me dherishten e përgatitur apo blerë.
 - Të vendosë fidanin/ copën e lules në mes të vazos gjysëm të mbushur.
 - Të mbushë gjysmën tjetër të vazos me dherishte me kujdes.
 - Të bëjë ngjeshjen e lehtë të dherishtes në vazo për të rritur kontaktin e bimës me dherishten.
 - Të ujisë bimën në vazo menjëherë pas mbjelljes për të siguruar lagështirën e nevojshme për të.
 - Të vendosë me kujdes vazot e mbjella, në ballkon apo dritare.
 - Të pastrojë siç duhet vendin dhe mjetet e punës pas mbjelljes së bimëve dekorative në vazo.
 - Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së bimëve dekorative në vazo për ballkone e dritare.

RM 2 Nxënësi përdor objekte të vjetëruara shtëpiake për mbjelljen e bimëve dekorative.

Përmbajtja

- Grumbullimi i objekteve të vjetëruara shtëpiake për mbjelljen e luleve dhe bimëve dekorative.
- Përzgjedhja e mjeteve dhe materialeve ndihmëse për mbjelljen e bimëve dekorative në objekte të vjetëruara.
- Lyerja dhe dekorimi i objekteve të vjetëruara.
- Përcaktimi i luleve dhe bimëve të tjera dekorative për tu mbjellë në objekte të vjetëruara shtëpiake.
- Përcaktimi i vendit të vendosjes së objektit.
- Përgatitja e dherishtes për mbushjen e objekteve.
- Mbushja e objekteve me dherishte.
- Mbujllja e luleve apo bimëve të tjera dekorative në objekte.
- Ngjeshja e lehtë e dherishtes në objekt.
- Ujitja e luleve dhe bimë të tjera dekorative pas mbjelljes.
- Kujdesi i vazhdueshëm gjatë rritjes së luleve e bimëve dekorative në objektet e vjetëruara shtëpiake.
- Pastrimi i vendit dhe i mjeteve të punës pas mbjelljes së luleve e bimëve dekorative në objekte të vjetëruara shtëpiake.

- Llogaritja e kostove dhe e shpenzimeve të përdorimit të objekteve të vjetëruara shtëpiake.
- Zbatimi i rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së luleve e bimëve dekorative në objekte të vjetëruara shtëpiake.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të grumbullojë objekte të vjetëruara të ndryshme shtëpiake, për mbjelljen e bimëve dekorative si: karroca dore, goma makinash, qypa të dëmtuar, legen i prishur, këpucë të dëmtuara, tenxhere etj .
- Të përzgjedhë mjetet dhe materialet e tjera ndihmëse për mbjelljen e bimëve dekorative në objekte të vjetëruara shtëpiake.
- Të lyejë me ngjyra dhe dekorojë sipas dëshirës dhe treguesve estetik të objekteve të vjetëruara të përzgjedhura.
- Të përcaktojë llojet luleve e bimëve të tjera dekorative për tu mbjellë në përputhje me formën dhe madhësinë e objekteve të vjetëruara shtëpiake.
- Të përcaktojë vendin e përhershëm të vendosjes së objektit të vjetëruar, në përputhje me mundësitë që ofron mjedisi.
- Të përgatitë dherishten për mbushjen e objekteve në sasinë dhe cilësinë e duhur.
- Të mbjellë lulet apo bimët e tjera dekorative në objekte të vjetëruara sipas teknikës së mbjelljes.
- Të ngjeshë lehtë dherishtes në objekt për të rritur kontaktin e bimës me dherishten.
- Të ujisë lulet dhe bimët e tjera dekorative menjëherë pas mbjelljes së tyre.
- Të kujdesen vazhdimisht gjatë rritjes së luleve e bimëve dekorative në objektet e vjetëruara shtëpiake: capitje, plehërime, ujitje etj.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas mbjelljes së luleve e bimëve dekorative në objekte të vjetëruara shtëpiake.
- Të llogarisë kostot dhe shpenzimet e përdorimit të objekteve të vjetëruara shtëpiake për mbjelljen e luleve bimëve dekorative.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së luleve e bimëve dekorative në objekte të vjetëruara shtëpiake.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në shkollë ose në hapësira të caktuara publike pranë shkollës.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të përdorimit të vazove të

ndryshme për ballkone e dritare dhe objektet e vjetëruara shtëpiake për mbjelljen e luleve dhe bimëve të tjera dekorative.

- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune të përdorimit të vazove të ndryshme për ballkone e dritare dhe objekteve të vjetëruara shtëpiake për mbjelljen e luleve e bimëve të tjera dekorative, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me përdorimin e vazove të ndryshme për ballkone e dritare dhe objekteve të vjetëruara shtëpiake për mbjelljen e luleve dhe bimëve të tjera dekorative.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e mbjelljes së luleve e bimëve dekorativenë vazo dhe objekte të vjetëruara shtëpiake.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen fermë bujqësorë, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Objekte të vjetëruara si karroca dore, goma , qypa, enë të ndryshme të vjetëruara etj.
 - Vazo të ndryshme.
 - Pleh organik, dhë
 - Vegla të thjeshta pune për përgatitjen e dherishtes dhe mbjelljen e bimëve.
 - Pamje filmike të proceseve të punës gjatë përdorimit të vazove e objekteve të vjetëruara shtëpiake për mbjelljen e luleve e bimëve dekoratike.
-